

projekt

UCHWAŁA NR
RADY GMINY MALANÓW
z dnia

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Malanów na lata 2026 – 2029.

Na podstawie art.4¹ ust.2 i 2a, ust.5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023r., poz. 2151 ze zm.) i art. 10 ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023r. poz.1939 ze zm.) oraz art.18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025r., poz.1153 ze zm.) Rada Gminy Malanów uchwala co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Malanów na lata 2026 - 2029 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Pełnomocnik Wójta
ds. profilaktyki i rozwiązywania
problemów alkoholowych
oraz przeciwdziałania narkomanii

Alicja Maciejewska

Karolina Mięksiak

Radca prawny

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR.....
RADY GMINY MALANÓW
z dnia

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Malanów na lata 2026 - 2029.

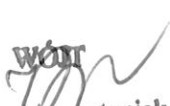
Kluczową rolę w polskim systemie rozwiązywania problemów alkoholowych odgrywają samorządy gmin, które na mocy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi są odpowiedzialne za rozwiązywanie problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Zgodnie z art.4¹ ust.1 ustawy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy.

Nowelizacją ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2022 roku wprowadza kilka istotnych zmian dla lokalnych systemów rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii. Od 2022 roku samorządy gminne muszą przyjąć, wspólne gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Elementem nowych gminnych programów staje się również zadanie związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

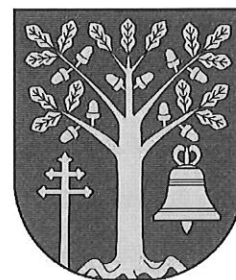
Środki finansowe wnoszone co roku do kasy gminy przez wszystkie handlujące napojami alkoholowymi podmioty gospodarcze, mogą być wykorzystane w y ł ą c z n i e na realizację wspomnianego programu. Wydatki ujęte w programie realizowane są w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku zgodnie z planem finansowym wydatków budżetu gminy. Dodatkowo opłaty za tzw. „małpki” wnoszone przez przedsiębiorców posiadających zezwolenia na sprzedaż detaliczną do spożycia poza miejscem sprzedaży w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej nieprzekraczającej 300 ml, gmina może przeznaczyć na realizację międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Przyjęcie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla gminy powinno w istotny sposób przyczynić się do wdrażania działań profilaktycznych i leczniczych, a co za tym idzie, do złagodzenia problemów spowodowanych uzależnieniem.

Wobec powyższego niniejszą uchwałą uznać należy za konieczną i uzasadnioną.

Ireneusz Augustyniak

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR
RADY GMINY MALANÓW
Z DNIA

GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
GMINY MALANÓW
NA LATA 2026-2029

2026

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	2
I. UWARUNKOWANIA PRAWNE PROGRAMU	5
II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE	6
III. DIAGNOZA PROBLEMU UZALEŻNIEŃ W GMINIE	8
1. SIĘGANIE PO ALKOHOL I NARKOTYKI ORAZ UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORAZ W ŚRODOWISKU RODZINNYM	8
2. PROBLEMY ALKOHOLIZMU, NARKOMANII I UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH W ŚRODOWISKU LOKALNYM	11
3. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, NARKOMANII, UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH ORAZ INTEGRACJA SPOŁECZNA OSÓB UZALEŻNIONYCH.....	26
4. ALKOHOL I NARKOTYKI JAKO ŹRÓDŁO PRZEMOCY I KONFLIKTÓW Z PRAWEM	34
5. ANALIZA SWOT	36
IV. CELE I DZIAŁANIA	38
V. ODBIORCY PROGRAMU	43
VI. WDRAŻANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ Z REALIZACJI PROGRAMU	44
1. REALIZATORZY I PARTNERZY W REALIZACJI PROGRAMU	44
2. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.....	45
3. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	47
4. MONITORING I OCENA REALIZACJI PROGRAMU	48
VII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	48
SPIS TABEL I WYKRESÓW	50

WPROWADZENIE

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) szacuje, że na świecie ok. 400 mln osób żyje z zaburzeniami związanymi z używaniem alkoholu, natomiast 209 mln osób jest uzależnionych od alkoholu. Z kolei europejskie badania ESPAD opublikowane w 2024 r. pokazują, że alkohol jest najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej.

Z analizy światowych badań naukowych przeprowadzonej przez Zakład Badań nad Alkoholizmem i Toksykomaniami Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie wynika, że najskuteczniejszą strategią pozwalającą na kształtowanie spożycia alkoholu jest kombinacja wykorzystania różnych instrumentów jak: ograniczenie dostępności fizycznej, ekonomicznej, kontrola wieku, powyżej którego można kupić alkohol, kontrola trzeźwości kierowców, ograniczenie reklamy i marketingu oraz narodowe programy profilaktyczne i edukacyjne. Jako szczególnie efektywne spośród wymienionych postrzegane jest ograniczenie punktów sprzedaży, ponieważ dowiedziono, że ich zagęszczenie wiąże się z wielkością spożycia i wskaźnikami dotyczącymi przypadków uszkodzeń ciała, przestępstw z użyciem przemocy i wypadków drogowych, w których obecny jest alkohol.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii jest dokumentem polityki społecznej i zdrowia publicznego służącym realizacji działań na rzecz poprawy zdrowia, profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i osobistych danej społeczności, wynikających z używania alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych.

Program łączy zadania z obszaru problematyki uzależnień, służące realizacji Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 w zakresie celu operacyjnego Profilaktyka uzależnień, wdrażane na podstawie przepisów różnych aktów prawnych, w szczególności ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi obejmują w szczególności:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;

- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Z kolei zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należą:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo--rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Program obejmuje profilaktykę w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz profilaktykę w zakresie uzależnień behawioralnych, uwzględniając współczesną wiedzę na temat nowoczesnych metod pracy w tym obszarze, a także określa zakres podejmowania ewentualnych działań interwencyjnych.

Mimo iż wymienione rodzaje uzależnień mają podobny mechanizm w postaci czynników ryzyka, przebiegu uzależnienia i profilaktyki, możliwości ich diagnozy zasadniczo się różnią. Alkohol jest substancją legalnie dostępną, a poprzez to jego używanie jest wiarygodnie zdiagnozowane w oficjalnych badaniach statystycznych. Używanie narkotyków jako substancji nielegalnej jest niemożliwe do zweryfikowania w oparciu o dane sprzedażowe, a jedynie na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów leczniczych, instytucji pomocowych i ogólnych badań naukowych. Z kolei uzależnienia behawioralne są diagnozowane wyłącznie o deklaracje i opinie uczestników badań.

Niniejszy program został przygotowany w Urzędzie Gminy w Malanowie. Składa się z kilku części. W pierwszej zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia programu. Druga i trzecia część programu obejmują informacje ogólne na temat gminy oraz diagnozę problemu uzależnień w gminie, która została przygotowana w oparciu o analizę ankiet skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego, oraz na podstawie danych pozyskanych od podmiotów działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców.

Czwarta część programu, obejmująca przygotowany w formie zestawień tabelarycznych harmonogram, wyznacza cele i niezbędne do podjęcia działania, wskazując także czas ich wdrożenia oraz mierniki monitoringowe do oceny ich realizacji.

Piąta i szósta część programu zawierają informacje na temat odbiorców programu oraz sposobu jego wdrażania i dokonywania sprawozdawczości, w tym informacje dotyczące realizatorów programu i partnerów w jego realizacji, sposobu finansowania i przewidywanych efektów realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i oceny przy wykorzystaniu przygotowanego w części czwartej dokumentu zestawu mierników monitoringowych.

Ostatnia część programu obejmuje informacje na temat zasad wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Dokument stanowi najlepiej dostosowaną do warunków lokalnych odpowiedź na problemy związane ze spożywaniem alkoholu i zażywaniem narkotyków oraz na uzależnienia behawioralne, z uwzględnieniem środowiskowej specyfiki. Zadania w nim zawarte oraz sposoby ich realizacji są dostosowane do lokalnych potrzeb i możliwości prowadzenia określonych form pracy, w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE PROGRAMU

Obowiązek opracowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Malanów na lata 2026-2029 wynika z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z art. 10 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, które przewidują realizację zadań własnych gminy w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz przeciwdziałania narkomanii w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Program stanowi część Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malanów i uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2026. Elementem Programu są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Niniejszy Program pozostaje w zgodności ze Strategią Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036 oraz z Wojewódzkim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2022-2026, a na jego realizację mają również wpływ m.in. następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,

- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
- ustawa z dnia 18 marca 1985 r. o państwowej inspekcji sanitarnej,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych.

II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE

Gmina Malanów jest gminą wiejską, położoną w województwie wielkopolskim, w powiecie tureckim. Sąsiaduje z 3 gminami powiatu tureckiego – Kawęczyn, Turek i Tuliszków oraz gminami Mycielin i Ceków-Kolonia w powiecie kaliskim.

Pod względem fizycznogeograficznym gmina leży na Pojezierzu Wielkopolskim; krajobraz jest urozmaicony, w części zalesiony. Przez najciekawsze pod względem przyrodniczym i krajobrazowym tereny gminy poprowadzono ścieżki pieszo-rowerowe i wyznaczono punkty widokowe.

Gmina zajmuje obszar 107,17 km², co stanowi 11,53% powierzchni powiatu. W jej skład wchodzi sołectwa: Bibianna, Celestyny, Czachulec Stary, Dziadowice, Dziadowice-Folwark, Feliksów, Grąbków, Kotwasice, Malanów, Miłaczew, Kolonia Miłaczew, Miłaczewek, Poroże, Rachowa, Skarżyn-Kolonia, Targówka i Żdzenice.

Siedziba władz gminy znajduje się w Malanowie położonym w odległości 10 km od Turku, 30 km od Kalisza, 90 km od Łodzi oraz 130 km od Poznania. Najbliższe węzły autostrady A2 znajdują się w odległości ok 30-40 km. Przez teren gminy prowadzi droga wojewódzka nr 470 z Kościelca do Kalisza. Sieć komunikacyjną gminy uzupełniają drogi powiatowe i gminne.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2024 r. gmina liczyła 6.435 mieszkańców w tym 3.286 kobiet. W latach 2022-2024 liczba mieszkań w gminie zwiększała się z roku na rok (z 1.881 w 2022 r. do 1.907 w 2024 r.).

W zasobach gminy pozostawało 6 mieszkań komunalnych, spośród których w 2024 r. wydzielono 1 mieszkanie socjalne.

Gmina Malanów jest gminą rolniczą, w której oprócz rolnictwa rozwija się także sektor małych i średnich przedsiębiorstw, głównie w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego, produkcji materiałów budowlanych, stolarki, usług remontowo-budowlanych i mechaniki samochodowej. Użytki rolne zajmują 62,46%, a użytki leśne 25,66% obszaru gminy. W gminie eksploatowane są złoża piasku i żwiru. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r. w gminie znajdowało się 787 gospodarstw rolnych, wszystkie indywidualne; najwięcej o powierzchni 1-5 ha (428). Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2022-2024 liczba podmiotów gospodarczych w gminie zwiększała się z roku na rok (z 635 w 2022 r. do 679 w 2024 r.). Na koniec 2024 r. najwięcej z nich działało w takich branżach, jak budownictwo (217 podmiotów) oraz handel i usługi w zakresie napraw (114). Głównym zakładem produkcyjnym jest niemiecka firma „Sun Garden” produkująca meble ogrodowe, zatrudniająca w Malanowie ponad 2.000 osób. Warto dodać, że w latach 2022-2024 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym był niewielki i się zmniejszył (z 1,8% w latach 2022-2023 do 1,6% w 2024 r.).

Gmina posiada bazę oświatową, obejmującą 3 szkoły podstawowe i 1 gminne przedszkole. Na jej terenie działają instytucje odpowiedzialne za animowanie życia kulturalnego i sportowego – są to Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna oraz Ośrodek Sportu i Rekreacji w Malanowie. W gminie znajdują się liczne obiekty infrastruktury sportowej.

Podstawową opiekę zdrowotną nad mieszkańcami gminy sprawuje ART-MED Malanów sp. z o.o., a specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską realizuje Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Turku.

Instytucją realizującą zadania pomocy społecznej w gminie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malanowie, którego działalność wspiera Środowiskowy Dom Samopomocy w Miłaczewie. Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców czuwają funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Turku. Sektor ekonomii społecznej i solidarnej w gminie obejmuje z kolei organizacje pozarządowe działające głównie w obszarach sportu i rekreacji, ratownictwa i bezpieczeństwa oraz kultury i tradycji.

III. DIAGNOZA PROBLEMU UZALEŻNIEŃ W GMINIE

1. SIĘGANIE PO ALKOHOL I NARKOTYKI ORAZ UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORAZ W ŚRODOWISKU RODZINNYM

Problemy sięgania po alkohol, środki odurzające i psychotropowe oraz uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz w środowisku rodzinnym zostały podjęte w ramach badań ankietowych, przeprowadzonych w funkcjonujących w gminie placówkach oświatowych. Badania te umożliwiły zdiagnozowanie środowiska szkolnego i rodzinnego pod kątem występowania ww. zjawisk, pozyskanie informacji na temat podejmowanych działań profilaktycznych i wychowawczych w tym zakresie, form pomocy świadczonych uczniom sięgającym po używki i zmagającym się z uzależnieniami behawioralnymi oraz ich rodzicom, a także współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania tym problemom.

Do analizy przedłożono 3 ankiety z następujących placówek: Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Malanowie (liczba uczniów: 400); Szkoła Podstawowa w Miłaczewie (liczba uczniów: 116) i Szkoła Podstawowa w Dziadowicach (liczba uczniów: 106).

Rozpoznanie środowiska szkolnego i rodzinnego pod kątem sięgania po alkohol, środki odurzające i psychoaktywne oraz występowania uzależnień behawioralnych

Szkoły zadeklarowały rozpoznanie środowiska szkolnego pod kątem sięgania po alkohol, środki odurzające i psychoaktywne oraz występowania uzależnień behawioralnych. Dotychczas realizowane badania miały głównie charakter ankietowy, ale polegały również na obserwacji uczniów, analizie dzienników lekcyjnych, informacjach pozyskanych od kuratorów, pracowników socjalnych, policji, asystenta rodziny oraz z indywidualnych i grupowych rozmów prowadzonych przez psychologa i pedagoga z uczniami i rodzicami.

W ankietowanym środowisku szkolnym nie ujawniono problemów z narkotykami, środkami odurzającymi czy substancjami psychoaktywnymi pomimo, jak deklarują uczniowie, łatwej ich dostępności w środowisku rówieśniczym. W SP w Dziadowicach żaden uczeń nie zgłosił inicjacji narkotykowej, uczniowie SP w Miłaczewie także nie sięgają po narkotyki,

natomiast w największej szkole w gminie, w SP w Malanowie odnotowano pojedyncze przypadki stosowania używek poza szkołą.

Inaczej sytuacja wygląda w odniesieniu do alkoholu. Z ankiet w SP w Malanowie i SP w Miłaczewie wynika, że pojedynczy uczniowie mieli kontakt i eksperymentowali z alkoholem, natomiast z odpowiedzi udzielonych przez SP w Dziadowicach nie da się wywnioskować o jaką liczbę (procent) uczniów może chodzić, ale obraz sytuacji nakreślają informacje o pierwszych próbach z alkoholem w wieku 12-15 lat, o łatwej dostępności alkoholu w grupie rówieśniczej, o postawach rodziców tolerujących spożywanie alkoholu przez swoje nieletnie dzieci oraz o zmniejszającym się odsetku młodzieży pijącej regularnie na rzecz wysokiego odsetka upijającej się okazjonalnie.

Odnosząc się do uzależnień behawioralnych w badanych placówkach odnotowano częste nadużywanie Internetu, gier komputerowych i mediów społecznościowych. Uczniowie nie mają limitów czasu spędzanego w sieci, blokad w Internecie ani kontroli rodzicielskiej. W SP w Dziadowicach zauważono u części młodzieży zaburzoną równowagę między światami online i offline, a także pojawienie się objawów uzależnienia u coraz młodszych dzieci i częstokroć występujący u rodziców brak świadomości skali problemu i wiedzy o sposobach profilaktyki. Wśród uzależnień behawioralnych wymieniane są także zaburzenia odżywiania, jednakże wskazywano je jako sporadyczne przypadki.

W nawiązaniu do problemów narkotykowych i uzależnień behawioralnych, udzielone odpowiedzi nie pozwalają na wywnioskowanie, czy problemy te występują w środowisku rodzinnym uczniów i ewentualnie jaka jest ich skala. Z kontekstu wypowiedzi na temat alkoholu można się natomiast domyślać, że w rodzinnych domach uczniów alkohol jest konsumowany.

Podejmowane działania profilaktyczne i wychowawcze

Wszystkie ankietowane placówki podejmują różnorodne działania profilaktyczne i wychowawcze. Przybierają one formę kampanii i programów profilaktycznych (m.in. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Młode głowy”, „Debata”, „Cukierki”, „Przyjaciele Zippiego”, „Unplugged”) służących edukowaniu uczniów, zwiększaniu ich świadomości, co do szkodliwości i możliwych konsekwencji spożywania alkoholu, zażywania narkotyków, uzależnień behawioralnych.

W szkołach organizowane są warsztaty i prelekcje z udziałem specjalistów, konkursy, odbywają się lekcje wychowawcze z włączaniem treści profilaktycznych, webinaria dla rodziców, happeningi. Placówki kolportują materiały informacyjno-edukacyjne dla uczniów i rodziców, pracują nad budowaniem więzi ucznia ze szkołą poprzez rozwijanie zainteresowań, zajęcia sportowe.

Formy pomocy dla uczniów sięgających po używki oraz zmagających się z uzależnieniami behawioralnymi

Szkoły zapewniają pomoc psychologiczną i pedagogiczną poprzez poradnictwo i konsultacje, indywidualne i grupowe dla uczniów i rodziców; kierują do specjalistycznych placówek świadczących wsparcie w związku z uzależnieniami, podejmują działania interwencyjne w sytuacjach kryzysowych (kontakt z policją, kuratorem), udzielają informacji z zakresu wychowania i rozpoznawania problemów oraz przeciwdziałania uzależnieniom – osobiście, a także poprzez wiadomości na stronie internetowej szkoły.

Współpraca z innymi instytucjami i organizacjami

W reakcji na zagrożenie nałogami szkoły podejmują współpracę z instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Należą do nich m.in.: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Małanowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Turku, Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii oraz Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Turku, Komenda Powiatowa Policji i kuratorzy sądowi Sądu Rejonowego w Turku, a także gminne placówki kulturalne i sportowe, podmioty medyczne i organizacje pozarządowe.

Dodatkowo, dla skuteczniejszego przeciwdziałania uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży, placówki oświatowe są zainteresowane podjęciem współpracy m.in. z uniwersytetami i instytutami badawczymi prowadzącymi diagnozy i szkolenia dla kadry pedagogicznej, poradniami i terapeutami leczenia uzależnień, w większym niż dotąd zakresie z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze profilaktyki uzależnień, a także – szerszej z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Małanowie w celu zwiększenia oferty alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

Działania, które mogłyby przyczynić się do skuteczniejszego zapobiegania uzależnieniom

Ankietowane placówki wskazały, że dla skuteczniejszego przeciwdziałania uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym, należy rozwijać system wsparcia i wczesnej interwencji, realizować rekomendowane programy profilaktyczne, szkolić kadrę pedagogiczną, a także kontynuować już prowadzoną działalność w formie warsztatów i spotkań. Ważną rolę w profilaktyce odgrywają również alternatywne, ciekawe formy zagospodarowania czasu wolnego (kultura, sport, wolontariat, harcerstwo) i wskazane jest poszerzenie oferty w tym zakresie.

W sugestiach pedagogów znalazły się także: zwiększenie współpracy szkoły, rodziny i instytucji profilaktycznych, włączanie młodzieży (samorządy uczniowskie) w planowanie i realizację działań profilaktycznych, a także organizacja praktycznych spotkań instruktażowych dla rodziców z zakresu cyberbezpieczeństwa.

2. PROBLEMY ALKOHOLIZMU, NARKOMANII I UZALEŻNIEŃ BEHAVIORALNYCH W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy problemów alkoholizmu, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w gminie Małanów przeprowadzono również badania ankietowe wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – przedstawicieli organów gminy, pracowników Urzędu Gminy, przedstawicieli jednostek pomocniczych i organizacyjnych gminy, m.in. sołectw, placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, a także przedstawicieli podmiotów leczniczych, policji, podmiotów ekonomii społecznej i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 52 wypełnione anonimowo ankiety.

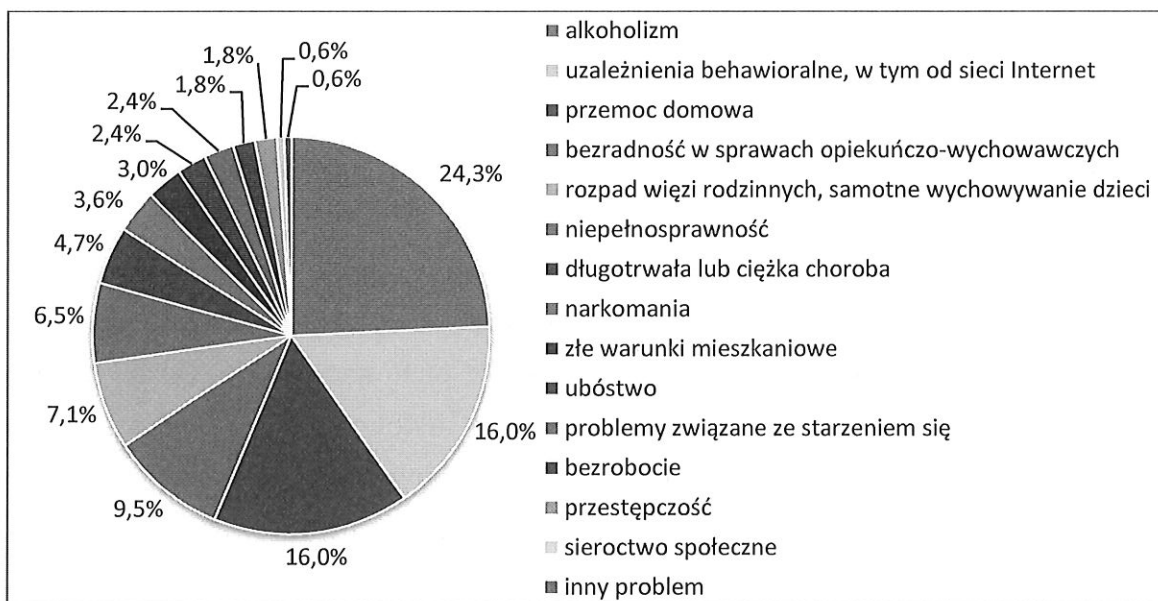
Badania te posłużyły m.in. identyfikacji występujących na terenie gminy problemów społecznych, wskazaniu grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz poznaniu istotnych z punktu widzenia niniejszego Programu opinii na temat przyczyn występowania problemu uzależnień, tendencji i częstotliwości spożywania alkoholu w gminie, znajomości osób przyjmujących środki odurzające i substancje psychotropowe oraz miejsc ich rozprowadzania, okoliczności i powodów sięgania po alkohol i narkotyki, rodzaju, środków odurzających i substancji psychotropowych obecnych w środowisku lokalnym, a także

prowadzonych w gminie działań (w tym profilaktycznych) służących ograniczeniu spożycia alkoholu i sięgania po narkotyki, oferty pomocy świadczonej osobom dotkniętym problemami uzależnień.

Badania pozwoliły również poznać zdania mieszkańców gminy na temat wykroczeń lub przestępstw, jakich dopuszczają się na jej terenie osoby pod wpływem alkoholu, środków odurzających i substancji psychotropowych, negatywnych skutków, jakie niosą dla osób i rodzin oraz lokalnej społeczności uzależnienia behawioralne, oraz propozycji działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin w celu niwelowania negatywnych skutków uzależnień behawioralnych.

W opinii ankietowanych problem alkoholizmu jest problemem najczęściej dotykającym mieszkańców gminy (24,3%). Z kolei narkomania do istotnych problemów nie należy (3,6%). Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

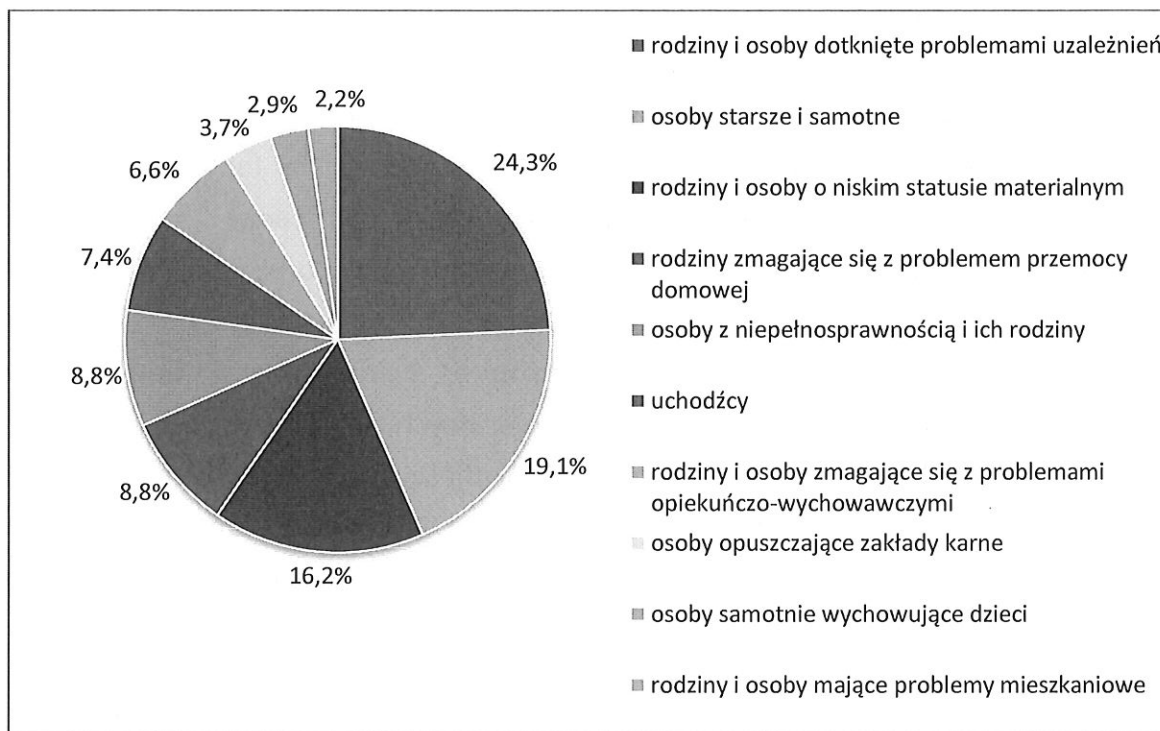
Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Podczas badań ankietowani identyfikowali również grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

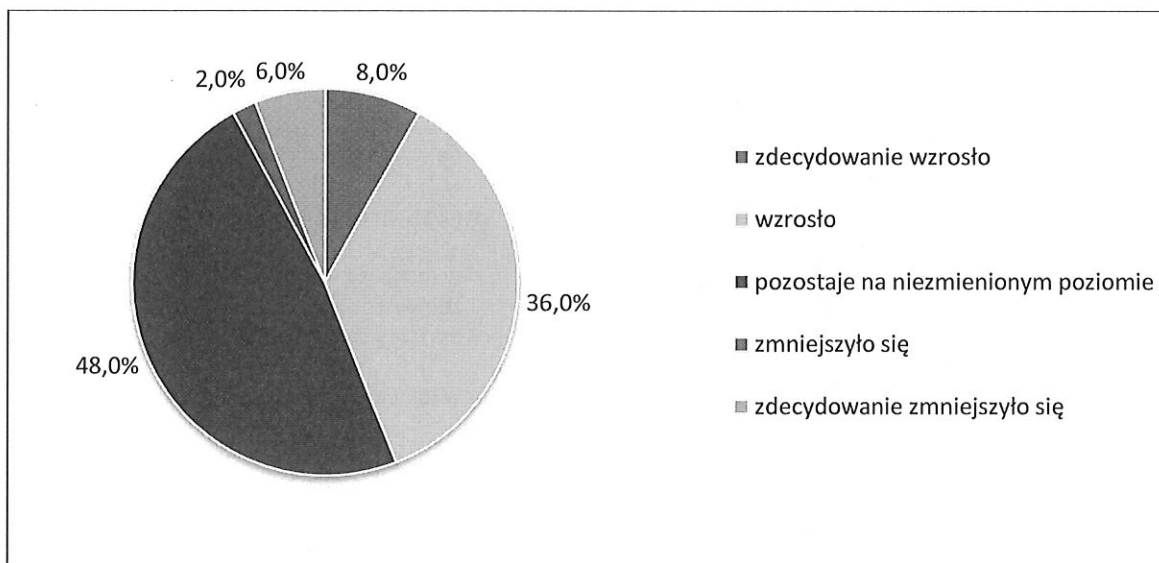

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych, rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień są pierwszą w kolejności grupą najbardziej zagrożoną wykluczeniem społecznym (24,3%).

Na poniższych wykresach przedstawiono opinie respondentów na temat tendencji spożywania alkoholu w gminie w ostatnich latach, częstotliwości sięgania po różne rodzaje trunków przez nich samych, a także okoliczności zetknięcia się z przypadkami spożywania alkoholu przez młodzież. Podjęto również kwestię przyczyn sięgania po alkohol przez mieszkańców gminy, a także zaprezentowano ocenę prowadzonych w gminie działań służących ograniczeniu spożycia alkoholu oraz oferty pomocy dla osób dotkniętych problemem alkoholowym.

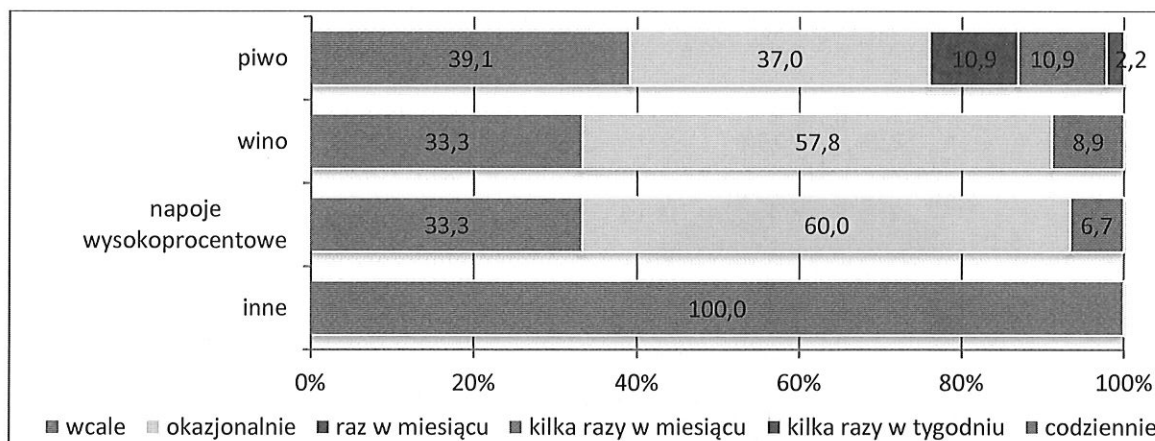
Wykres 3. Jak w Pani/Pana ocenie zmieniło się w ostatnich latach spożycie alkoholu w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii blisko połowy ankietowanych (48%), w ostatnich latach spożycie alkoholu w gminie pozostaje na niezmienionym poziomie. Jednocześnie łącznie 44% respondentów stwierdziło, że ono wzrosło lub zdecydowanie wzrosło.

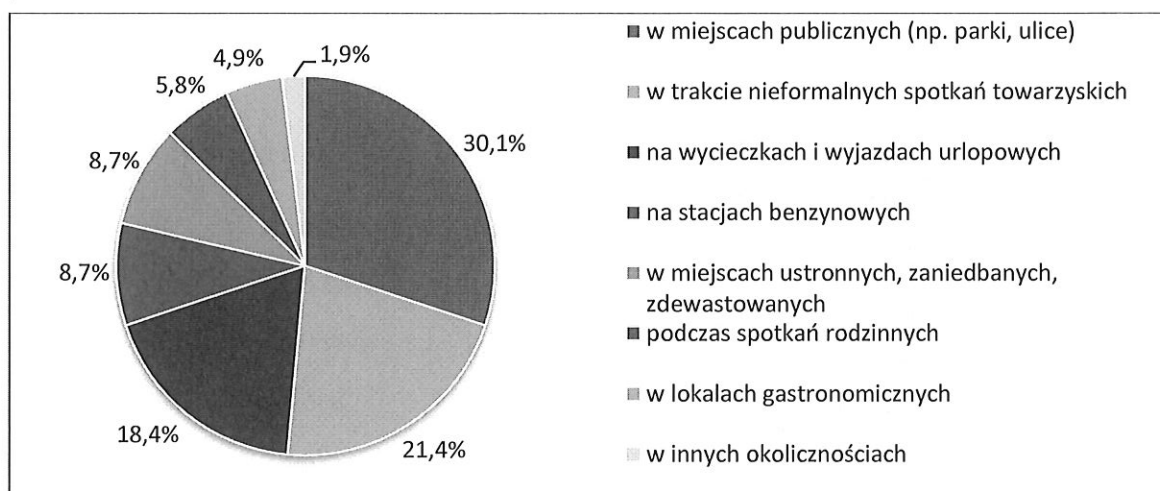
Wykres 4. Jaki i z jaką częstotliwością spożywa Pani/Pan alkohol?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Większość badanych (odpowiednio 60 i 57,8%) przyznało, że okazjonalnie spożywa napoje wysokoprocentowe i wino. Jednocześnie odpowiednio 39,1, 33,3 i 33,3% ankietowanych stwierdziło, że wcale nie spożywa odpowiednio piwa, wina i napojów wysokoprocentowych.

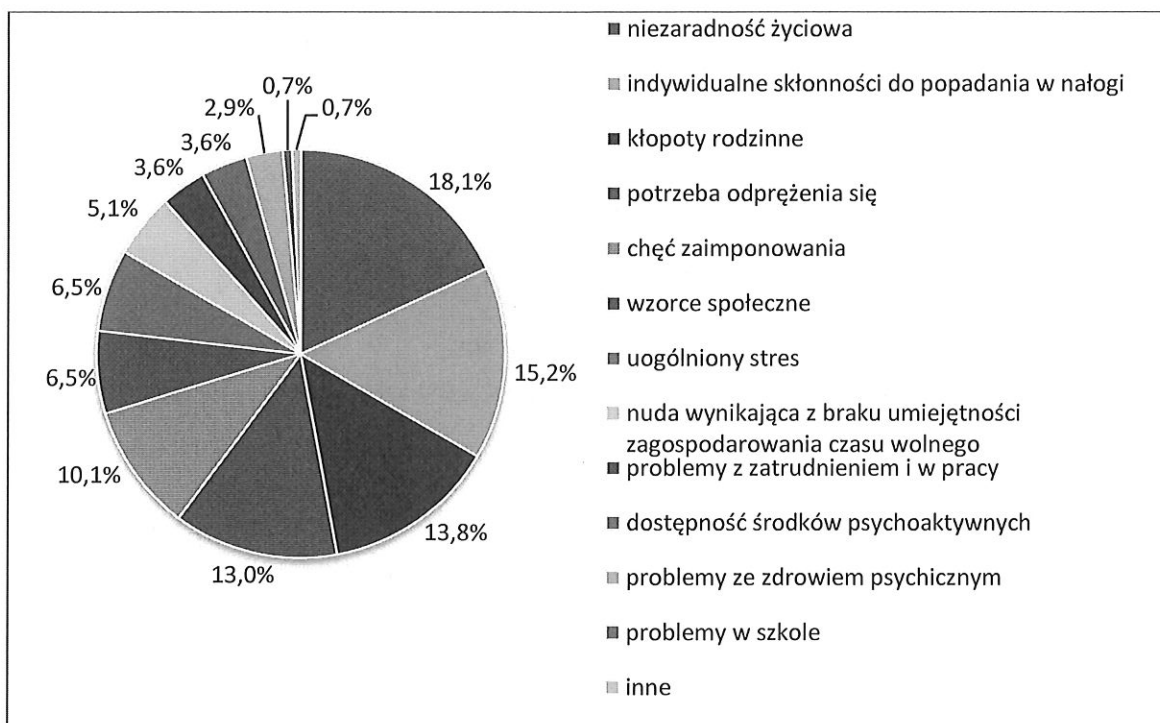
Wykres 5. Okoliczności zetknięcia się z przypadkami spożywania alkoholu przez młodzież

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Dzieląc się wiedzą na temat okoliczności zetknięcia się z przypadkami spożywania alkoholu przez młodzież, badani wskazali, że najczęściej miało to miejsce w miejscach publicznych (np. parki i ulice; 30,1%), podczas nieformalnych spotkań towarzyskich (21,4%), a także na wycieczkach i wyjazdach urlopowych (18,4%).

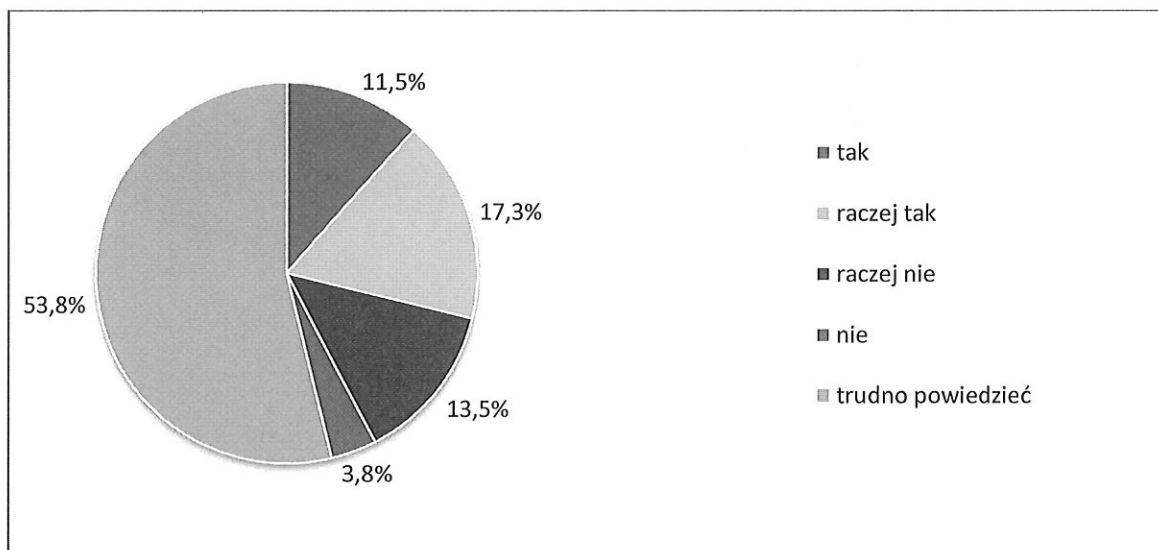
Wykres 6. Najczęstsze przyczyny sięgania po alkohol przez mieszkańców gminy

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do najczęstszych przyczyn sięgania po alkohol przez mieszkańców gminy badani zaliczyli: niezaradność życiową (18,1%), indywidualne skłonności do popadania w nałogi (15,2%), kłopoty rodzinne (13,8%), potrzebę odprężenia się (13%) i chęć zaimponowania (10,1%).

Wykres 7. Czy podejmowane w gminie działania w celu ograniczenia spożycia alkoholu oraz oferta pomocy dla osób dotkniętych problemem alkoholowym są wystarczające?

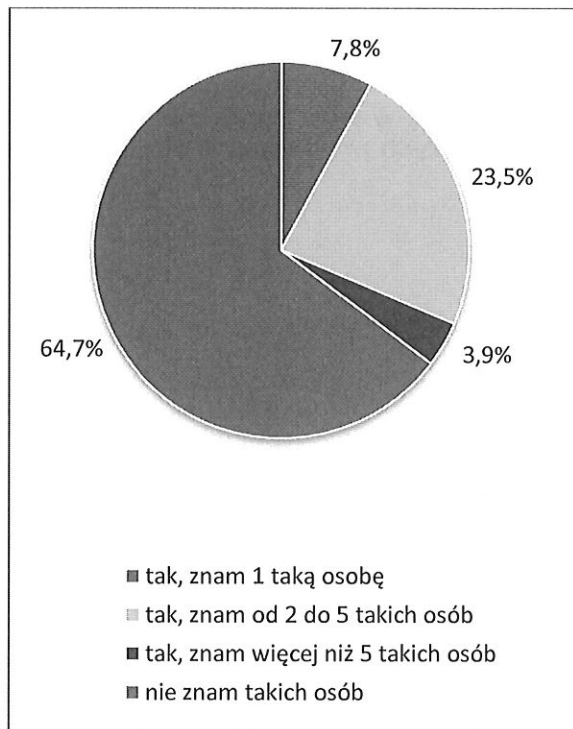

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

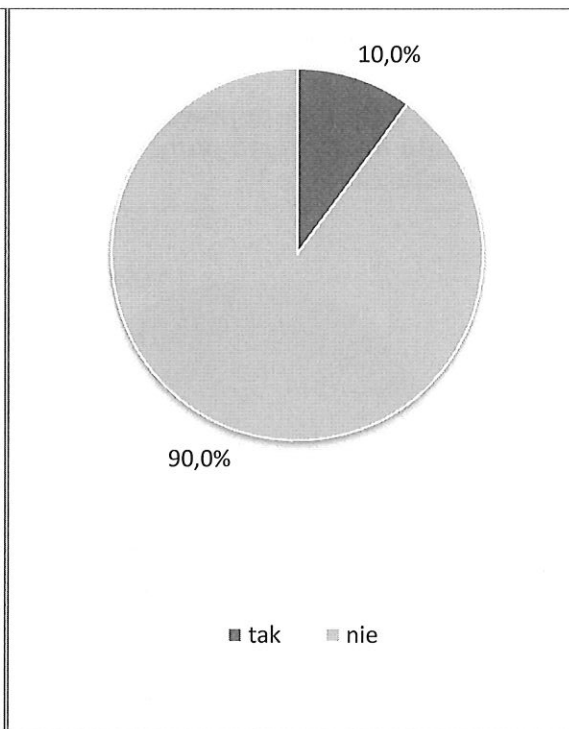
Większość ankietowanych (53,8%) nie miało zdania na temat podejmowanych w gminie działań służących ograniczeniu spożycia alkoholu oraz oferta pomocy dla osób dotkniętych problemem alkoholowym. Jednocześnie łącznie 28,8% badanych uznała te działania i tę ofertę za raczej wystarczającą lub wystarczającą.

W dalszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o znajomość w swoim otoczeniu osób przyjmujących środki odurzające i substancje psychotropowe oraz miejsc w gminie, w których są one rozprowadzane. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu osoby przyjmujące środki odurzające i substancje psychotropowe?

Wykres 9. Czy zna Pani/Pan miejsca w gminie, w których rozprowadzane są narkotyki/dopalacze?

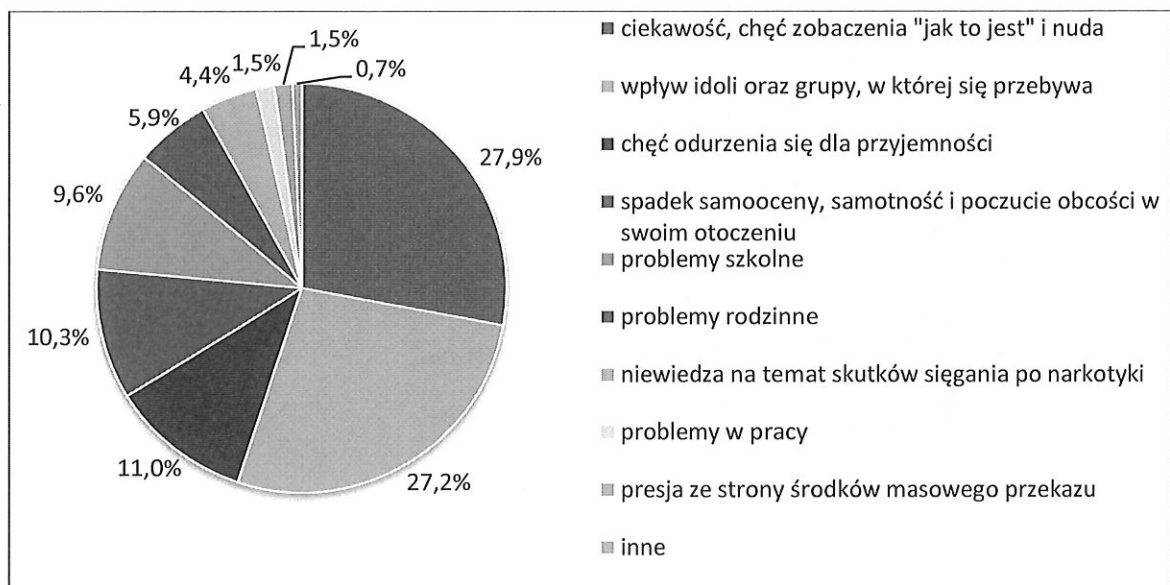
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Większość ankietowanych (64,7%) stwierdziło, że w ich otoczeniu nie ma osób przyjmujących środki odurzające i substancje psychotropowe. Jednocześnie 23,5% respondentów przyznało, że zna od 2 do 5 takich osób.

Jeśli chodzi o znajomości miejsc w gminie, w których rozprowadzane są narkotyki/dopalacze, dostępne są narkotyki, zdecydowana większość badanych (90%) odpowiedziała, że takich miejsc nie zna. Jedynie 10% respondentów było odmiennego zdania, wskazując na park gminny, cmentarz, halę sportową i salę OSP.

Odpowiadając na następne pytanie, badani wskazywali przyczyny sięgania po narkotyki. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 10. Najczęstsze przyczyny sięgania po środki odurzające i substancje psychotropowe?

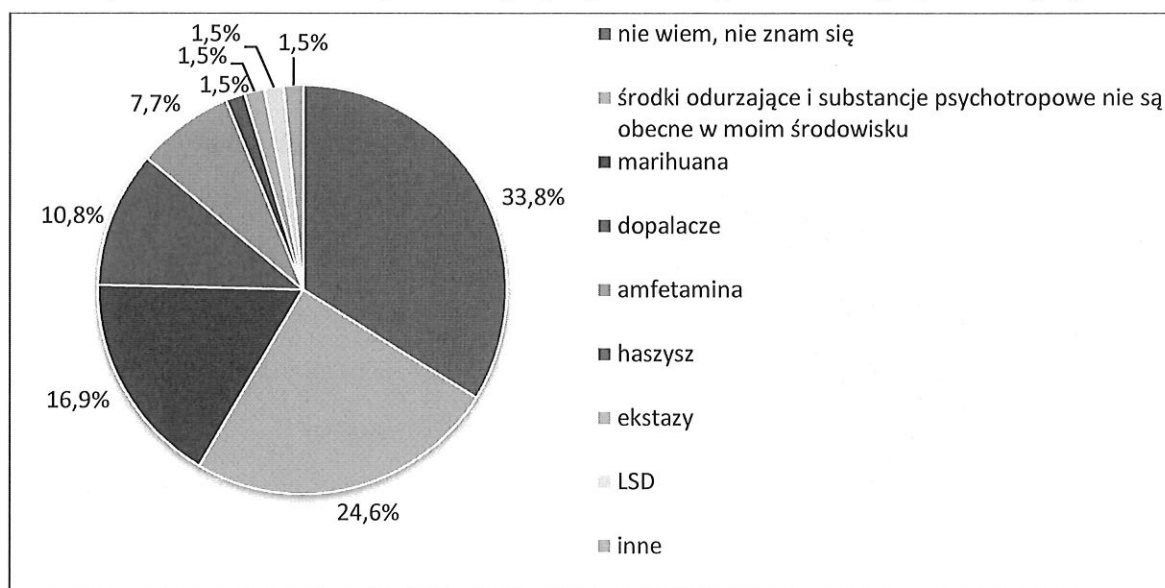

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem respondentów najczęstszymi powodami sięgania po narkotyki są ciekawość, chęć zobaczenia „jak to jest” i nuda (27,9%) oraz wpływ idoli lub grupy, w której się przebywa (27,2%). Wśród innych przyczyn ankietowani wymienili m.in. chęć odurzenia się dla przyjemności (11%), chęć odurzenia się dla przyjemności (11%) oraz spadek samooceny, samotność i poczucie obcości w swoim otoczeniu (10,3%).

W dalszej kolejności poproszono ankietowanych o wskazanie środków odurzających i substancji psychotropowych, które są obecne w ich środowisku rodzinnym, sąsiedzkim oraz zawodowym lub szkolnym. Uzyskanie odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 11. Jakie środki odurzające i substancje psychotropowe są obecne w Pani/Pana środowisku (rodzinnym, sąsiedzkim, zawodowym/szkolnym)?

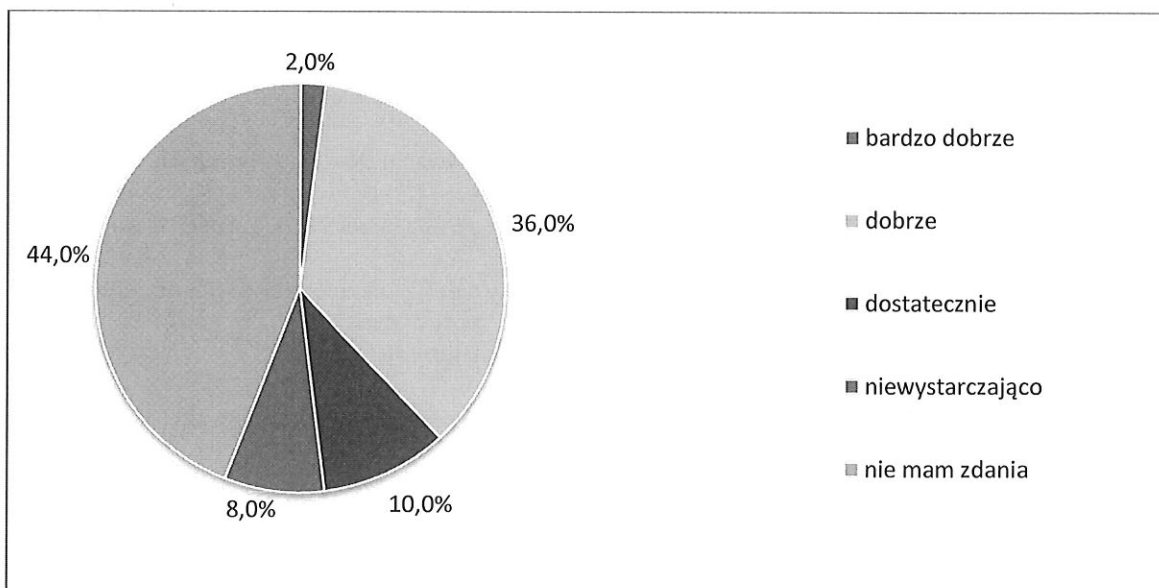

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (33,8%) nie wskazało środków odurzających i substancji psychotropowych, które są obecne w ich środowisku rodzinnym, sąsiedzkim oraz zawodowym lub szkolnym, odpowiadając, że nie ma na ten temat wiedzy bądź też nie zna się. Jednocześnie 24,6% ankietowanych stwierdziło, że ww. środki nie są dostępne w ich środowisku. Z pozostałych, 16,9% respondentów wskazało na marihuanę, 10,8% na dopalacze, a 7,7% na amfetaminę.

W ankiecie znalazły się również pytania pozwalające badanym ocenić prowadzone w gminie działania profilaktyczne oraz ofertę pomocy świadczonej osobom dotkniętym problemem narkomanii.

Wykres 12. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem narkomanii oraz ofertę pomocy dla osób nim dotkniętych?

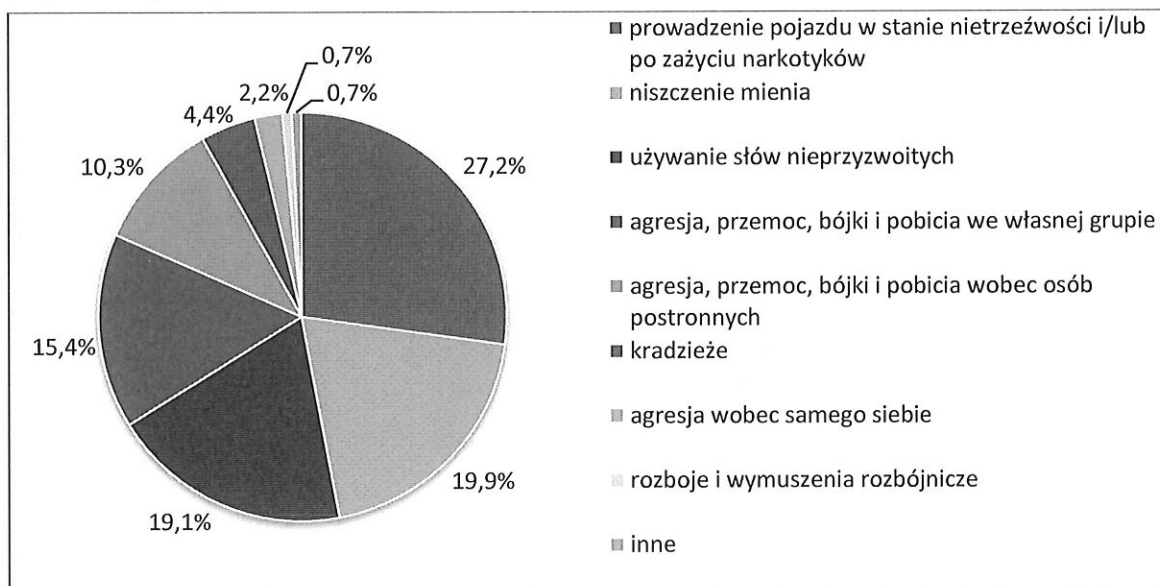

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej ankietowanych (44%) nie potrafiło zająć stanowiska w sprawie prowadzonych w gminie działań profilaktycznych związanych z problemem narkomanii oraz oferty pomocy dla osób nim dotkniętych. Jednocześnie łącznie 38% badanych uznało tę działalność i ofertę za dobrą lub bardzo dobrą.

Odpowiadając na następne pytanie, badani wskazywali wykroczenia lub przestępstwa, jakich dopuszczają się w gminie osoby pod wpływem alkoholu, środków odurzających i substancji psychotropowych. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 13. Wykroczenia lub przestępstwa, jakich dopuszczają się w gminie osoby pod wpływem alkoholu, środków odurzających i substancji psychotropowych

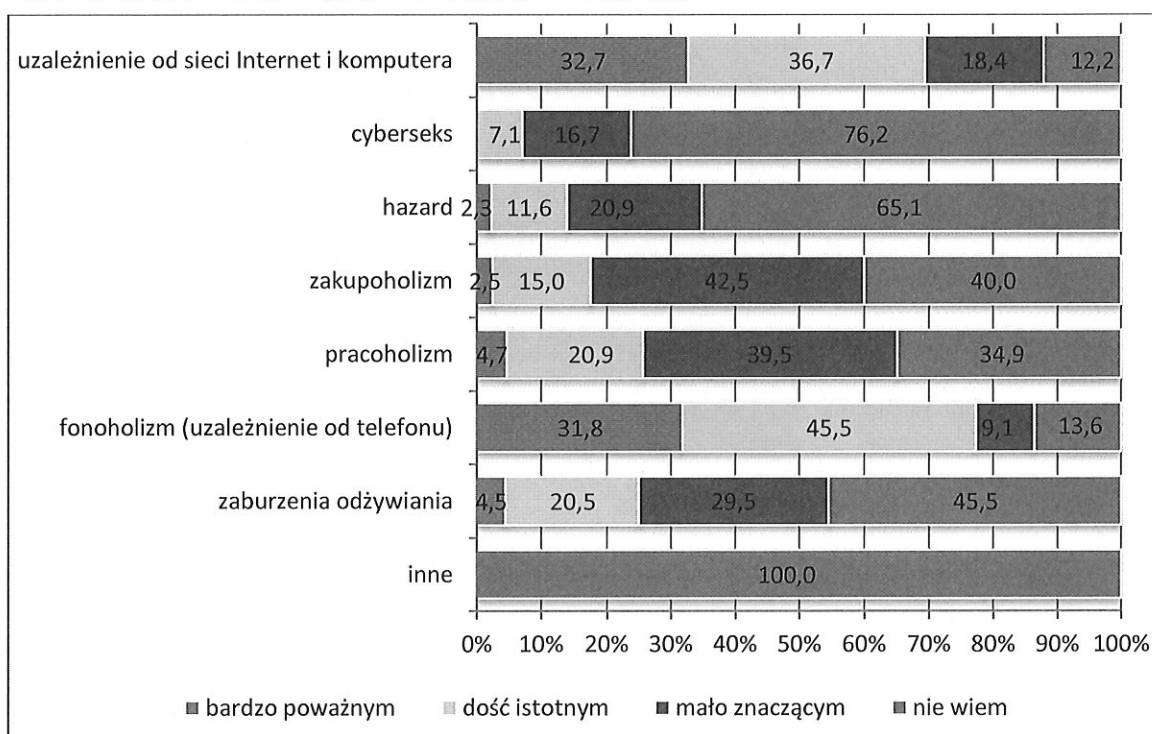

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych, osoby pod wpływem alkoholu, środków odurzających i substancji psychotropowych najczęściej prowadzą pojazdy (27,2%), niszczą mienie (19,9%), używają słów nieprzyzwoitych (19,1%), a także reagują agresją, przemocą oraz doprowadzają do bójki i pobicia we własnej grupie (15,4%) oraz wobec osób postronnych (10,3%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym ocenić ważność poszczególnych rodzajów uzależnień behawioralnych występujących w środowisku rodzinnym, sąsiedzkim zawodowym lub szkolnym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 14. Jak poważnym problemem są w Pani/Pana środowisku (rodzinnym, sąsiedzkim, zawodowym/szkolnym) następujące uzależnienia behawioralne?

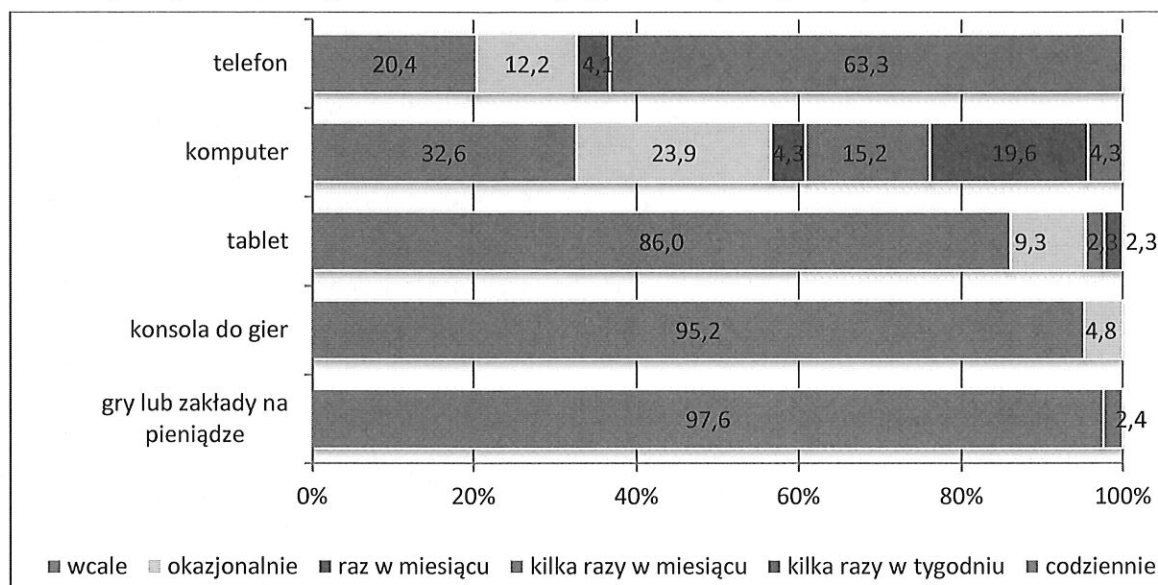

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Analizując ważność poszczególnych rodzajów uzależnień behawioralnych występujących w środowisku rodzinnym, sąsiedzkim, zawodowym lub szkolnym, ankietowani za problemy wymagające największej uwagi uznali fonoholizm, czyli uzależnienie od telefonu (łącznie 77,3% wskazań jako dość istotne i bardzo poważne) oraz uzależnienie od sieci internetowej i komputera (w sumie 69,4% wskazań jako dość istotne i bardzo poważne).

W kolejnym pytaniu podjęto kwestię częstotliwości korzystania z urządzeń elektronicznych w celach niezwiązanych z pracą oraz obstawiania gier lub zakładów na pieniądze. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 15. Jak często Pani/Pan korzysta z urządzeń elektronicznych w celach niezwiązanych z pracą oraz obstawia gry/zakłady na pieniądze?

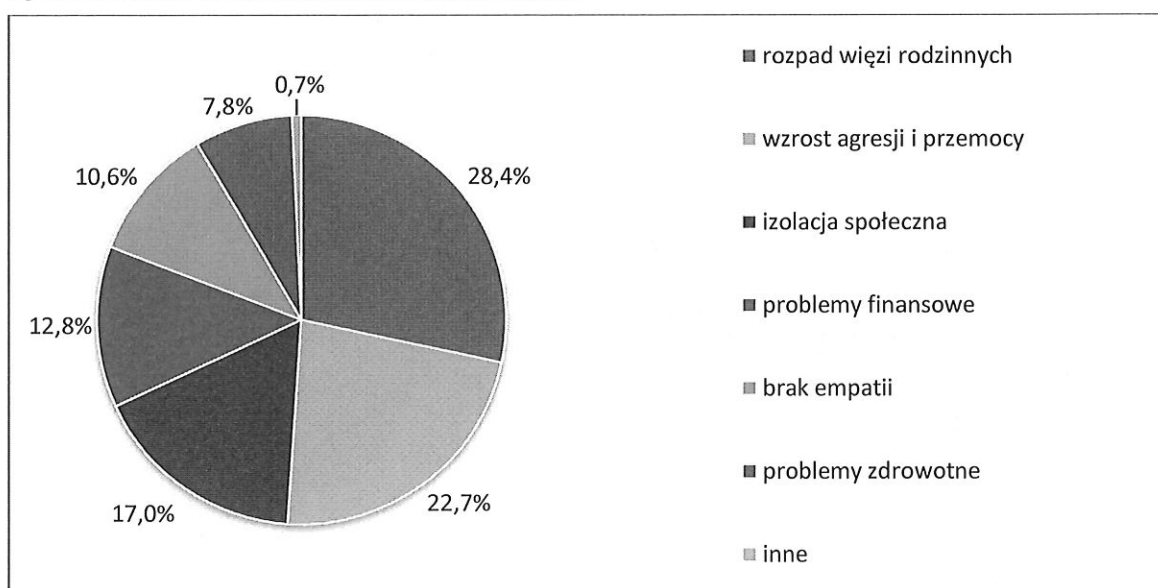

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych nie obstawia gier lub zakładów na pieniądze (97,6%), nie korzysta z konsoli do gier (95,2%), oraz nie korzysta z tabletu (86%). Jednocześnie 63,3% badanych przyznało, że w celach niezwiązanych z pracą codziennie sięga po telefon.

Odpowiadając na następne pytanie, badani identyfikowali negatywne skutki, jakie dla osób, rodzin i szerszej społeczności lokalnej niosą uzależnienia behawioralne. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 16. Negatywne skutki, jakie niosą dla osób, rodzin i lokalnej społeczności uzależnienia behawioralne

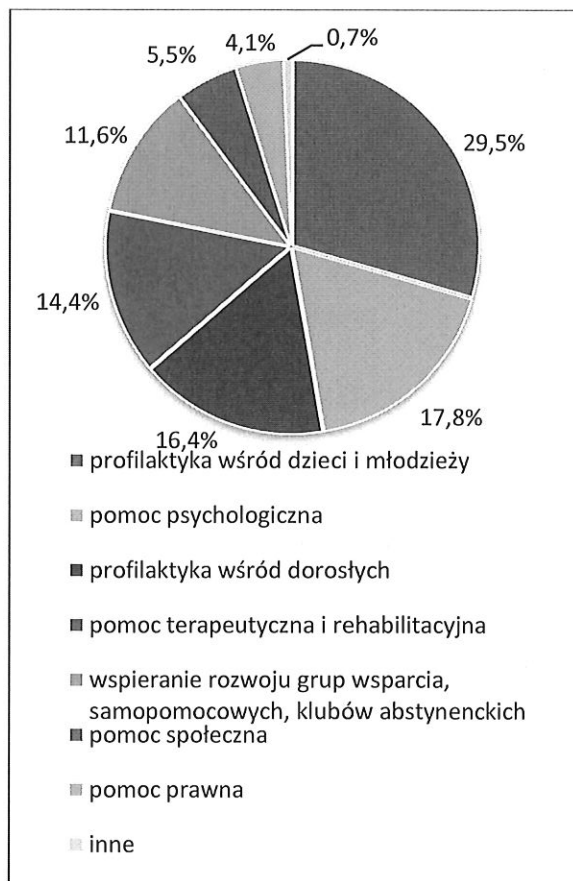

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

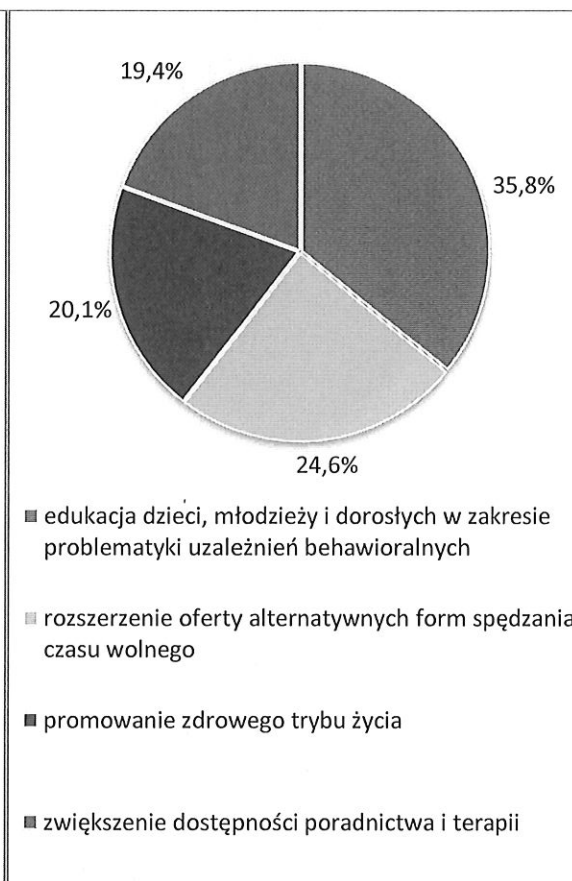
W opinii ankietowanych, uzależnienia behawioralne najczęściej prowadzą do rozpadu więzi rodzinnych (28,4%), wzrostu agresji i przemocy (22,7%), izolacji społecznej (17%) oraz problemów finansowych (12,8%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych problemami uzależnień oraz w celu niwelowania negatywnych skutków uzależnień behawioralnych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 17. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Wykres 18. Jakie działania powinny być podejmowane w celu niwelowania negatywnych skutków uzależnień behawioralnych?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (29,5%), zapewnieniu dostępu do pomocy psychologicznej (17,8%), prowadzeniu profilaktyki wśród dorosłych (16,4%), zwiększeniu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej (14,4%) oraz wspieraniu rozwoju grup wsparcia, samopomocowych (np. AA, Al-Anon), klubów abstynenckich (11,6%).

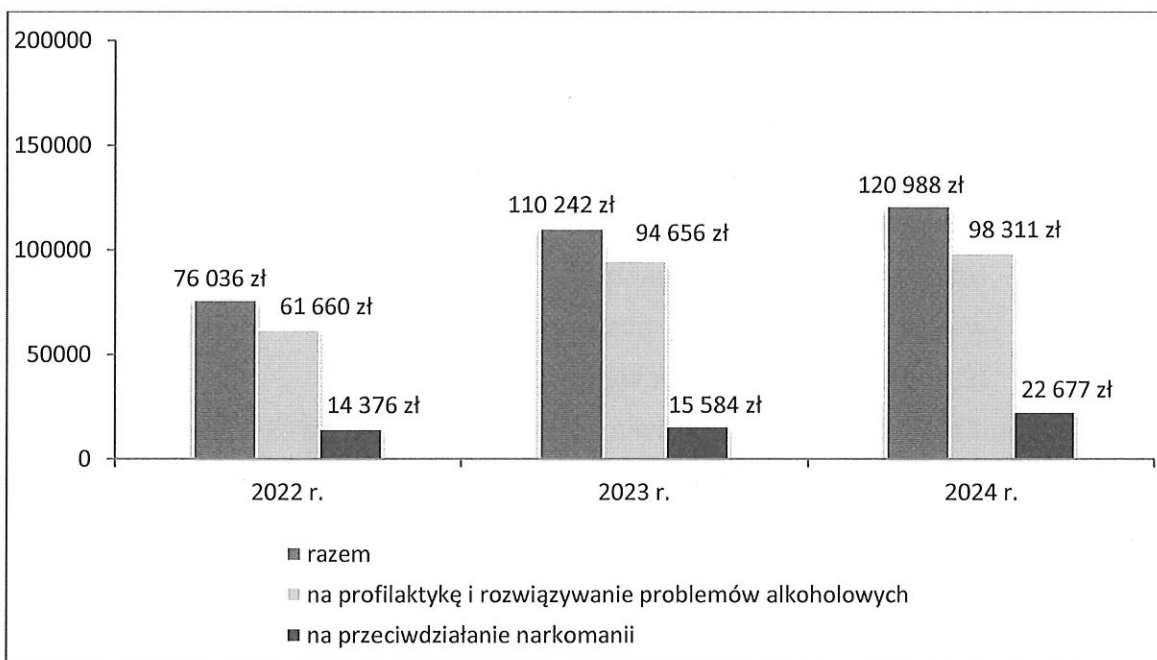
W opinii badanych, w celu niwelowania negatywnych skutków uzależnień behawioralnych, należy przede wszystkim prowadzić edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie problematyki uzależnień behawioralnych (35,8%), poszerzać ofertę alternatywnych form spędzania czasu wolnego (24,6%), promować zdrowy tryb życia (20,1%) oraz zwiększyć dostępność poradnictwa i terapii (19,4%).

3. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, NARKOMANII, UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH ORAZ INTEGRACJA SPOŁECZNA OSÓB UZALEŻNIONYCH

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, integracji społecznej osób nimi dotkniętych oraz przeciwdziałanie narkomanii należą do zadań własnych gminy. Działania te są realizowane w oparciu o gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w jego ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie Małanów na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii w latach 2022-2024.

Wykres 19. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomanii w gminie w latach 2022-2024

Źródło danych: Urząd Gminy w Małanowie.

W latach 2022-2024 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii w gminie systematycznie rosła (z 76.036 zł w 2022 r. do 120.988 zł w 2024 r.).

Inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz integracją społeczną osób uzależnionych na terenie gminy zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Malanowie W ramach swoich zadań Komisja m.in.:

- opiniuje wnioski w sprawie wydania i cofnięcia zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod kątem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałą Rady Gminy Malanów w sprawie ustalania zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz z uchwałą w sprawie maksymalnej liczby zezwoleń;
- przeprowadza kontrole przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców;
- bierze udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i powołanych w jego ramach grup diagnostyczno-pomocowych oraz w realizacji procedury „Niebieskie Karty”;
- prowadzi działania zmierzające do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu: motywuje uzależnionych do dobrowolnego podjęcia leczenia odwykowego, kieruje na badanie przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczenia odwykowego, przeprowadza rozmowy w sprawach osób nadużywających alkoholu oraz kieruje do sądu wnioski o wszczęcie postępowania w sprawie orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Poniższa tabela przedstawia wybrane dane na temat rynku napojów alkoholowych w gminie Malanów oraz aktywności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Malanowie.

Tabela 1. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2022-2024

		2022 r.	2023 r.	2024 r.
maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określona uchwałą Rady Gminy Malanów		68	66	66
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie		14	17	14
w tym:	sklepy	10	10	10
	lokale gastronomiczne	4	7	4

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Malanów na lata 2026-2029

	punkty sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% (sklepy i lokale gastronomiczne)	12	12	12
	liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	37	37	37
w tym:	sklepy	30	30	30
	lokale gastronomiczne	7	7	7
	liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w danym roku	7	18	3
w tym:	poza miejscem sprzedaży	3	18	0
	w miejscu sprzedaży	4	0	3
	liczba wydanych decyzji o cofnięciu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
	liczba wydanych decyzji o wygaśnięciu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	6	6	0
	liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	0
	liczba członków GKRPA	7	7	6
	liczba osób uzależnionych od alkoholu, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy	0	0	0
	liczba członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy	0	0	0
	liczba osób, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	2	0
	liczba osób doznających przemocy w rodzinie (domowej), z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	0	0
	liczba osób stosujących przemoc w rodzinie (domową), z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	0	0
	liczba świadków przemocy w rodzinie (domowej), z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	0	0
	liczba przeprowadzonych przez GKRPA rozmów interwencyjnych z osobą nadużywającą alkoholu w związku ze stosowaniem przez nią przemocy	0	0	0
	liczba motywowanych przez GKRPA sprawców przemocy do udziału w oddziaływaniach edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących przemoc	0	0	0
	liczba przeprowadzonych przez GKRPA rozmów z osobami doznającymi przemocy w celu zdiagnozowania ich sytuacji w rodzinie	0	0	0
	liczba motywowanych dorosłych ofiar przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy	0	0	0
	liczba osób poinformowanych o lokalnej ofercie pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy i skierowanie do placówek działających na terenie gminy	4	0	0
	liczba mediacji rodzinnych			

Źródło danych: Urząd Gminy w Malanowie i Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Malanowie.

W latach 2023-2024 określona uchwałą Rady Gminy Malanów maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w gminie była nieco niższa niż w 2022 r. (68 w 2022 r., po 66 w latach 2023-2024). Po wzroście w 2023 r., w 2024 r. liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych spadła do poziomu z 2022 r. (14 w 2022 r., 17 w 2023 r., 14 w 2024 r.), a liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych utrzymywała się na stałym poziomie (po 37 w każdym roku).

W analizowanym okresie liczba nowo wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych po znacznym wzroście w 2023 r., w kolejnym roku istotnie spadła (7 w 2022 r., 18 w 2023 r., 3 w 2024 r.).

W latach 2022-2024 nie wydano decyzji o cofnięciu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych i nie prowadzono kontroli punktów ich sprzedaży, natomiast w latach 2022-2023 miało miejsce wygaszenie po 6 decyzji w każdym roku.

W 2022 r. GKRPA informowała o lokalnej ofercie pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy 4 osoby, a w 2023 r. podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień i występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia alkoholowego wobec 2 osób.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych, integracji społecznej osób nimi dotkniętych oraz przeciwdziałaniu narkomanii na terenie gminy odgrywają mające swoją siedzibę w Malanowie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Punkt Konsultacyjno-Informacyjny.

Z danych GOPS-u wynika, że w latach 2023-2024 liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu była wyższa niż w 2022 r. (9 w 2022 r., 12 w 2023 r., 11 w 2024 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Rodziny i osoby w rodzinach objęte w latach 2022-2024 pomocą społeczną w gminie z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie (domowej)

formy świadczeń	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
alkoholizm	9	12	11	18	26	22

narkomania	0	0	2	0	0	5
przemoc w rodzinie (domowa)	2	1	2	8	4	4

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Małanowie.

Kluczową rolę w procesie wspierania osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin z problemem alkoholowym polegała na: upowszechnianiu informacji dotyczących możliwości skorzystania z pomocy specjalistycznej, kierowaniu na zajęcia profilaktyczno-edukacyjne, udzielaniu pomocy w docieraniu do grup wsparcia i programów dla uzależnionych i członków ich rodzin oraz monitorowaniu procesu leczenia i utrzymania abstynencji. Z kolei praca socjalna na rzecz osób z problemem przemocy obejmowała rozmowy wspierające, wzmacniające, motywacyjne, informacyjne, kierowanie do Sądu wniosków o wgląd w sytuację rodziny doświadczającej przemocy, zawiadamianie Prokuratury o popełnieniu przestępstwa polegającego na znęcaniu się nad rodziną (z art. 207 Kodeksu Karnego), kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Małanowie o wszczęcie procedury leczenia odwykowego, wszczynanie i prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”, udzielanie pomocy finansowej rodzinom doświadczającym przemocy.

Ośrodek był również odpowiedzialny za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego w Małanowie. W jego skład wchodzi przedstawiciele: pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, kuratora sądowego, organizacji pozarządowych. Celem działania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. W latach 2022-2024 Zespół Interdyscyplinarny objął wsparciem odpowiednio 11, 10 i 12 osób.

Działająca przy parafii św. Stanisława w Małanowie Świetlica opiekuńczo-wychowawcza obejmowała wsparciem 25 dzieci w 2022 r. oraz po 35 w latach 2023-2024 r. Świetlica organizuje zajęcia opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci, działa na rzecz rozwijania zainteresowań i rozpowszechniania idei wolontariatu,

udziela pomocy w rozwiązywaniu trudności związanych z nauką w szkole organizuje różne formy wypoczynku, wspiera rozwój fizyczny dzieci i młodzieży, prowadzi zajęcia związane z profilaktyką uzależnień, promuje życie w trzeźwości.

Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych oraz ich Rodzin w Malanowie prowadzi działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, w tym od alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych, i przeciwdziałania przemocy domowej, udziela porad i wsparcia osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków oraz osobom z uzależnieniami behawioralnymi, osobom współuzależnionym oraz dzieciom z rodzin dotkniętych przemocą domową, motywuje zarówno osoby uzależnione, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, udziela wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym, inicjuje interwencje w przypadku diagnozy przemocy domowej, gromadzi aktualne informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

W Punkcie Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych oraz ich Rodzin w Malanowie usługi świadczą: psycholog i certyfikowany instruktor terapii uzależnień. W latach 2022-2024 zmniejszała się liczba objętych w jego ramach wsparciem osób z problemem alkoholowym (z 15 w 2022 r. do 10 w 2024 r.) oraz członków ich rodzin (z 4 w 2022 r. do 1 w 2024 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Osoby objęte wsparciem w latach 2022-2024 przez Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych oraz ich Rodzin w Malanowie

kategoria osób	liczba osób			liczba porad		
	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
osoby z problemem alkoholowym	15	12	10	112	90	63
osoby z problemem narkotykowym	0	0	0	0	0	0
dorośli członkowie rodzin osób z problemem alkoholowym	4	2	1	4	2	1
dorośli członkowie rodzin osób z problemem narkotykowym	0	2	0	0	2	0
osoby doznające przemocy	1	1	1	1	1	1
osoby stosujące przemoc	1	0	1	2	0	1

Źródło danych: Urząd Gminy w Malanowie.

Poza działającymi w Malanowie – Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Zespołem Interdyscyplinarnym oraz Punktem Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych oraz ich Rodzin, na terenie gminy i w jej sąsiedztwie funkcjonują inne podmioty zajmujące się w ramach swojej działalności profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, integracją społeczną osób nimi dotkniętych oraz przeciwdziałaniem narkomanii. Należą do nich m.in.: gminne i ponadgminne placówki oświatowe, kulturalne, ponadgminne placówki pomocy społecznej, świetlice, podmioty lecznicze, w tym podmioty leczenia uzależnień, ośrodki interwencji kryzysowej, podmioty świadczące poradnictwo specjalistyczne, inne podmioty wspierające rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy oraz podmioty ekonomii społecznej.

Wsparcia w zakresie leczenia i poradnictwa mieszkańcom gminy Malanów zmagającym się z uzależnieniami udzielają m.in.: Ośrodek Wsparcia dla Osób z Problemem Uzależnień w Turku (32 porady w 2022 r., 46 w 2023 r., 19 w 2024 r.), Oddział Leczenia Uzależnień Wojewódzkiego Zespołu Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie (25 osób w 2022 r., 5 w 2023 r., 3 w 2024 r.), Oddział Leczenia Uzależnień Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Koninie (1 osoba w 2024 r.) oraz Oddział Leczenia Uzależnień Szpitala Wojewódzkiego w Sieradzu w Warcie (1 osoba w 2023 r., 2 osoby w 2024 r.).

Dane szczegółowe na temat funkcjonujących w gminie Malanów i w jej sąsiedztwie podmiotów zajmujących się w ramach swojej działalności profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, integracją społeczną osób nimi dotkniętych oraz przeciwdziałaniem narkomanii przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Podmioty w gminie Malanów i w jej sąsiedztwie, zajmujące się w ramach swojej działalności problematyką uzależnień i integracją społeczną osób nimi dotkniętych

nazwa podmiotu	adres podmiotu
Pełnomocnik Wójta Gminy ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	ul. Turecka 16, 62-709 Malanów
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Malanowie	ul. Turecka 16, 62-709 Malanów
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malanowie	ul. Turecka 16, 62-709 Malanów
Zespół Interdyscyplinarny w Malanowie	ul. Turecka 16, 62-709 Malanów

Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych oraz ich Rodzin w Malanowie	ul. Turecka 16, 62-709 Malanów
Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Malanowie	ul. Parkowa 29, 62-709 Malanów
Szkoła Podstawowa w Miłaczewie	Miłaczew 34, 62-709 Malanów
Szkoła Podstawowa w Dziadowicach	Dziadowice 22, 62-709 Malanów
Gminne Przedszkole w Malanowie	ul. Szkolna 14, 62-709 Malanów
Świetlica opiekuńczo-wychowawcza w Malanowie	ul. Południowa 9, 62-709 Malanów
ART-MED Malanów sp. z o.o.	ul. Turecka 6, 62-709 Malanów
Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna w Malanowie	ul. Kaliska 2, 62-709 Malanów
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku	ul. Łąkowa 1, 62-700 Turek
Punkt Interwencji Kryzysowej w Turku	ul. Łąkowa 1, 62-700 Turek
Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przepięstwem w Turku	Plac Sienkiewicza 4, 62-700 Turek
Ośrodek Wsparcia dla Osób z Problemem Uzależnień w Turku	ul. Konińska 4, 62-700 Turek
Wojewódzki Zespół Opieki Psychiatrycznej w Sokołówce – Oddział Leczenia Uzależnień	Sokołówka 1a, 62-840 Krzyżówki
Wojewódzki Szpital Zespolony w Koninie – Oddział Leczenia Uzależnień	ul. Wyszyńskiego 1, 62-510 Konin
Szpital Wojewódzki w Sieradzu Oddział Leczenia Uzależnień w Warcie	ul. Sieradzka 3, 98-290 Warta
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Turku	ul. Poduchowne 12, 62-700 Turek
Komenda Powiatowa Policji w Turku	ul. Legionów Polskich 3, 62-700 Turek
Prokuratura Rejonowa w Turku	ul. Legionów Polskich 10, 62-700 Turek
Sąd Rejonowy w Turku	ul. Legionów Polskich 4, 62-700 Turek

Źródło danych: Urząd Gminy w Malanowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malanowie, Starostwo Powiatowe i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku.

W gminie Malanów zadania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom wykonywane są poprzez: udzielanie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym, świadczenie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy uzależnień, a w szczególności ochrony przed przemocą, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności wobec dzieci i młodzieży; wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień; podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i art. 15 ustawy dotyczących zakazu reklamy i sprzedaży alkoholu nieletnim.

Prowadzona w gminie działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie kampanii oraz programów profilaktycznych, promowanie życia bez używek poprzez festyny, konkursy, turnieje, imprezy sportowe i kulturalne, organizowanie turnusów profilaktycznych, warsztatów, zajęć i programów autorskich z zakresu uzależnień, prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

W latach 2022-2024 w ramach promocji życia bez używek odbyły się m.in.: Festiwal Biegowy, Turniej Wielkopolski – Klub Karate, Powiatowe Mistrzostwa Dziewcząt w Piłce Nożnej, Festyn Rodzinny w Dziadowicach oraz imprezy połączone z zajęciami z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy – Dzień Dziecka, Dzień Matki. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Malanowie, placówki oświatowe i kulturalne realizowały programy i zajęcia profilaktyczne, jak: „Bajkowy przekładaniec”, „Nie zmarnuj swojego życia”, „Noc detektywów”, „RapPedagogia”. W ramach profilaktyki uzależnień behawioralnych w 2024 r. odbyła się konferencja „Uzależnienia behawioralne” oraz warsztaty „Cyberprzemoc – czym jest i jak na nią reagować”, a w 2023 r. odbyła się konferencja dla mieszkańców gminy Malanów „ Jak być szczęśliwym i wolnym od uzależnień”.

4. ALKOHOL I NARKOTYKI JAKO ŹRÓDŁO PRZEMOCY I KONFLIKTÓW Z PRAWEM

Nadużywanie alkoholu oraz sięganie po środki odurzające i substancje psychotropowe są niejednokrotnie źródłem przemocy oraz prowadzą do konfliktów z prawem.

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Turku, w latach 2022-2024 na terenie gminy Malanów ujawniono odpowiednio 12, 14 i 9 zdarzeń przeciwko ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii. Naruszenia prawa dotyczyły w większości prowadzenia pojazdu (mechanicznego i roweru) w stanie nietrzeźwości (12 w 2022 r., 13 w 2023 r., 7 w 2024 r.). Wśród ujawnionych sprawców zdarzeń nie było osób nieletnich.

Policja podejmuje wobec sprawców przestępstw działania polegające na profilaktycznych rozmowach dzielnicowych, wdraża procedurę „Niebieskie Karty”, a także kieruje wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych w Malanowie i Sądu Rejonowego w Turku celem skierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych zarówno od alkoholu, jak i środków narkotykowych.

W latach 2022-2024 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Malanowie podejmowała czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu. Komisja przyjęła odpowiednio 5, 4 i 4 wnioski, z czego do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego zobowiązały się 2 osoby w 2022 r., 3 osoby w 2023 r. i 1 osoba w 2024. r., a biegli skierowali na badania 2 osoby w 2023 r. i 1 osobę w 2024 r.; natomiast do Sądu trafiły 2 wnioski w 2023 r. i 1 wniosek w 2024 r.

Wybrane dane dotyczące działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Malanowie i Komendy Powiatowej Policji w Turku wobec osób nadużywających alkoholu oraz na temat przestępczości narkotykowej w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA i Policji wobec osób nadużywających alkoholu oraz na temat przestępczości narkotykowej w gminie w latach 2022-2024

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
liczba osób, które GKRPA zmotywowała do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego	1	3	2
liczba osób, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	2	1
kierowanie pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości	11	10	7
kierowanie rowerem w stanie nietrzeźwości	1	3	0
podjęcie pracy w stanie nietrzeźwości	0	1	1
posiadanie zakazanych substancji	0	0	1

Źródło danych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Malanowie i Komenda Powiatowa Policji w Turku.

5. ANALIZA SWOT

Przeprowadzona na potrzeby niniejszego dokumentu analiza SWOT posłużyła identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, a także szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwoliła oszacować potencjał, jakim gmina Małanów dysponuje w tym obszarze oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom rodzin i dzieci mieszkających na jej terenie.

Tabela 6. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
▪ udzielanie specjalistycznego wsparcia osobom uzależnionych od alkoholu, narkotyków, dotkniętych przemocą oraz ich rodzin (psycholog, terapeuta uzależnień) ▪ prowadzenie różnorodnej działalności profilaktycznej pozytywnie wpływającej na rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży oraz wzmacniającej kompetencje wychowawcze rodziców, a także ogólny poziom integracji rodzin ▪ rozwinięta infrastruktura kulturalna, sportowa, rekreacyjna i oświatowa, ▪ działalność Świetlicy opiekuńczo-wychowawczej ▪ wystarczające środki finansowe do realizacji zadań z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania problemom uzależnień ▪ rozwinięte zasoby w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)	▪ zbyt duża liczba punktów sprzedaży alkoholu w gminie (największa w Małanowie – 11) ▪ wzrost spożycia napojów alkoholowych na terenie gminy ▪ brak akceptacji społecznej dla wprowadzenia na terenie gminy czasowego zakazu sprzedaży alkoholu ▪ łatwość dostępu do alkoholu na terenie gminy dla osób nieletnich ▪ brak grup samopomocowych dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym, dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz dla dorosłych dzieci alkoholików ▪ akceptacja sprzedaży alkoholu w gminie osobom nieletnim i nietrzeźwym ▪ nieodpowiedni dostęp do opieki medycznej w gminie, w tym do opieki specjalistycznej

Szanse	Zagrożenia
▪ dostępność placówek leczenia uzależnień w powiecie i województwie ▪ dalsza promocja zdrowego stylu życia i rozwój działalności profilaktycznej, informacyjnej i edukacyjnej w zakresie uzależnień ▪ możliwość udziału w ogólnopolskich kampaniach dotyczących problematyki uzależnień i przemocy ▪ szersza współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi działającymi na rzecz uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniami ▪ rozwój oferty alternatywnych form spędzania czasu wolnego, w tym infrastruktury mu służącej ▪ rozwój kadry pracującej z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi poprzez szkolenia ▪ dostępność szkoleń podnoszących umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką uzależnień oraz pracujących z osobami uzależnionymi ▪ pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań w obszarze uzależnień	▪ kryzys funkcji rodziny; osłabienie więzi rodzinnych i społecznych, rozpad rodzin, wzrost skali problemów opiekuńczo-wychowawczych ▪ niska świadomość społeczna na temat nadużywania alkoholu i szkód nim spowodowanych ▪ społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu ▪ negatywne wzorce zachowań społecznych, w szczególności w zakresie okazjonalnego sięgania po alkohol ▪ mało efektywna procedura zobowiązania do leczenia odwykowego; niechęć do podejmowania leczenia przez osoby uzależnione oraz do współpracy w tym zakresie przez osoby współuzależnione ▪ wczesne podejmowanie zachowań ryzykownych, w tym inicjacji alkoholowej i narkotykowej przez dzieci i młodzież ▪ rosnące zagrożenie uzależnieniami behawioralnymi; nadmierne używanie urządzeń elektronicznych (komputer, tablet, telefon, konsola itp.), szczególnie przez dzieci i młodzież ▪ narastanie przemocy domowej oraz agresji i przemocy rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży ▪ ukrywanie przez rodzinę występowania przemocy i uzależnienia członków rodziny

IV. CELE I DZIAŁANIA

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Małanów na lata 2026-2029 jest dalszy **rozwój działalności profilaktycznej i lokalnego systemu rozwiązywania problemów uzależnień**. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga wdrożenia wyznaczonych celów operacyjnych oraz działań. Zostały one ujęte w przedstawionym poniżej w formie zestawień tabelarycznych harmonogramie, w którym uwzględniono również czas ich wdrożenia oraz mierniki monitoringowe.

Cel operacyjny 1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
Działania: ▪ motywowanie i zachęcanie osób uzależnionych do terapii i rehabilitacji oraz udzielanie informacji o dostępnych formach wsparcia ▪ prowadzenie rozmów i nakłanianie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego oraz kierowanie ich na leczenie odwykowe ▪ kierowanie i opłacenie kosztów za osoby zgłoszone na badania przez biegłych specjalistów w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia ▪ przygotowanie dokumentacji oraz kierowanie do sądu wniosków o poddanie obowiązkowi leczenia odwykowego osób uzależnionych ▪ wczesne wykrywanie problemu używania wśród młodzieży substancji psychoaktywnych ▪ udzielanie pomocy w nawiązaniu kontaktu ze specjalistami i podmiotami wspierającymi osoby dotknięte problemami uzależnień ▪ wspieranie placówek leczenia uzależnień poprzez dofinansowanie realizacji świadczeń zdrowotnych, programów psychoterapii uzależnienia, indywidualnej psychoterapii osób uzależnionych, dofinansowanie zakupu wyposażenia, materiałów edukacyjnych i pomocy wykorzystywanych do prowadzenia zajęć terapeutycznych i profilaktycznych, finansowanie osobom uzależnionym kosztów leczenia w specjalistycznych ośrodkach ▪ wspieranie placówek oświatowych i wsparcia dziennego w podejmowaniu działań określonych w ich programach profilaktyczno-wychowawczych
mierniki monitoringowe ▪ liczba osób uzależnionych i członków ich rodzin, z którymi przeprowadzono rozmowy ▪ liczba osób skierowanych na badania biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wysokość poniesionych na ten cel kosztów ▪ liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego ▪ liczba osób, którym udzielono pomocy w nawiązaniu kontaktu ze specjalistami i podmiotami wspierającymi osoby dotknięte problemami uzależnień ▪ wysokość dofinansowania placówek leczenia uzależnienia w zakresie realizacji świadczeń i wyposażenia ▪ liczba wspieranych placówek oświatowych i wsparcia dziennego w podejmowaniu działań oraz wysokość środków finansowych przeznaczonych na wsparcie
czas realizacji: 2026-2029

Cel operacyjny 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii oraz uzależnienia behawioralne pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

Działania:

- prowadzenie Punktu Konsultacyjnego, w tym pokrywanie kosztów zatrudnienia specjalistów udzielających porad w Punkcie, zakup sprzętu, materiałów i artykułów służących działaniu Punktu.
- zapewnienie dostępu do nieodpłatnych porad prawnych, psychologicznych i terapeutycznych osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu, dotkniętym problemem narkomanii i uzależnieniami behawioralnymi oraz zagrożonym i dotkniętym przemocą domową
- podejmowanie współpracy z lekarzem pierwszego kontaktu w stosowaniu metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji
- organizowanie i finansowanie programów podnoszących umiejętności wychowawcze rodziców i opiekunów oraz służących budowaniu kompetencji społecznych dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych
- współpraca z policją w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w ramach procedury „Niebieskie Karty”
- wdrażanie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej.

mierniki monitoringowe

- wysokość dofinansowania działalności punktu konsultacyjnego oraz liczba osób objętych w jego ramach wsparciem
- liczba osób objętych poradami terapeutycznymi i prawnymi
- wysokość dofinansowania programów służących podniesieniu umiejętności wychowawczych rodziców i opiekunów oraz liczba programów
- wysokość dofinansowania programów służących budowaniu kompetencji społecznych dzieci, młodzieży i osób dorosłych oraz liczba programów
- liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” oraz liczba osób nimi objętych
- liczba wdrożonych i upowszechnionych standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych)

czas realizacji: 2026-2029

Cel operacyjny 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Działania:

- organizowanie i finansowanie programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy
- organizowanie i finansowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, m.in. w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją, przemocą rówieśniczą, cyberprzemocą oraz rozwiązywaniem konfliktów rówieśniczych
- organizowanie i finansowanie zajęć pozalekcyjnych mających na celu propagowanie alternatywnych form spędzenia czasu wolnego dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień
- organizowanie i finansowanie zajęć sportowo-rekreacyjnych w ramach profilaktyki i wychowania w trzeźwości oraz przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom behawioralnym oraz zapobiegania przemocy rówieśniczej

▪ organizowanie i prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych w świetlicach, w tym pokrycie kosztów zakupu pomocy dydaktycznych, sprzętu, materiałów i artykułów niezbędnych do prowadzenia zajęć ▪ organizowanie i finansowanie zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i wakacji oraz wypoczynku, w tym dofinansowanie profilaktyczno-terapeutycznych obozów i kolonii dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemami uzależnień ▪ wspieranie lokalnych i ogólnopolskich kampanii profilaktycznych ▪ organizowanie i dofinansowanie różnych form działań profilaktycznych, informacyjnych, edukacyjnych i integracyjnych, promujących zdrowy styl życia, więzi rodzinne, abstynencję alkoholową, życie wolne od narkotyków, uzależnień behawioralnych, integrujących społeczność lokalną, a w szczególności rodziny; współpraca w tym zakresie z podmiotami ekonomii społecznej, kościołem i związkami wyznaniowymi ▪ organizowanie, finansowanie lub dofinansowanie działań edukacyjnych, m.in. konferencji, szkoleń, spotkań tematycznych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy, w tym dla sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących sprzedaży napojów alkoholowych, kierowców i rowerzystów na temat ryzyka związanego z prowadzeniem pojazdów pod wpływem substancji psychoaktywnych. ▪ finansowanie udziału w szkoleniach, kursach i innych formach podnoszenia kwalifikacji lub zdobywania wiedzy osobom zajmującym się zawodowo pracą terapeutyczną, profilaktyczną, pedagogiczną w obszarze uzależnień ▪ podejmowanie działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych ▪ zakup, dystrybucja i upowszechnianie materiałów oświatowo-edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych, i przemocy domowej	mierniki monitoringowe ▪ wysokość dofinansowania programów profilaktycznych i liczba programów ▪ wysokość dofinansowania warsztatów informacyjno-edukacyjnych oraz liczba osób w nich uczestniczących ▪ wysokość dofinansowania zajęć pozalekcyjnych oraz liczba osób w nich uczestniczących ▪ wysokość dofinansowania zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz liczba osób w nich uczestniczących ▪ wysokość dofinansowania zajęć opiekuńczo-wychowawczych w świetlicach oraz liczba osób nimi objętych ▪ liczba osób uczestniczących w zajęciach opiekuńczo-wychowawczych w okresie ferii zimowych i wakacji ▪ liczba osób objętych wypoczynkiem ▪ liczba wspieranych kampanii profilaktycznych ▪ wysokość dofinansowania różnych form działań profilaktycznych, informacyjnych, edukacyjnych i integracyjnych ▪ wysokość dofinansowania działań edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy ▪ wysokość dofinansowania różnych form dokształcania dla osób zajmujących się pracą terapeutyczną, profilaktyczną i pedagogiczną z dziećmi i młodzieżą oraz liczba osób nim objętych ▪ wysokość dofinansowania udziału w różnych formach podnoszenia kwalifikacji lub zdobywania wiedzy ▪ liczba uczestników pozalekcyjnych programów opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych objętych dożywianiem ▪ liczba zakupionych i rozpowszechnionych materiałów informacyjnych czas realizacji: 2026-2029
--	--

Cel operacyjny 4.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych.

Działania:

- udzielanie dotacji podmiotom w trybie ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym na działania mające na celu organizację zajęć o charakterze profilaktycznym, zdrowotnym i sportowym dla dzieci i młodzieży w okresie wakacji
- udzielenie pomocy organizacyjnej, finansowej, rzeczowej i merytorycznej podmiotom i osobom fizycznym realizującym zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych, w tym pokrywanie kosztów związanych z zakupem materiałów edukacyjnych i pomocniczych
- wspieranie ruchu samopomocowego w gminie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i upowszechnianie informacji o jego działalności.
- współpraca z mediami w zakresie prezentacji zagadnień związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych
- współpraca i wspomaganie działań policji w interwencjach przeciwko przemocy domowej
- współpraca z sądem rejonowym, kuratorami sądowymi, prokuraturą rejonową i ośrodkami wsparcia w sprawach dotyczących kierowania na przymusowe leczenie

mierniki monitoringowe

- wysokość udzielonych dotacji w trybie ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym na organizację zajęć o charakterze profilaktycznym, zdrowotnym i sportowym dla dzieci i młodzieży w okresie wakacji
- liczba podmiotów realizujących zadania z zakresu z profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, którym udzielono pomocy
- wysokość dofinansowania zakupu towarów niezbędnych do realizacji przedsięwzięć z zakresu profilaktyki uzależnień w placówkach oświatowych
- wysokość dofinansowania podmiotów realizując przedsięwzięcia profilaktyczne z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień
- liczba przedsięwzięć z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w przypadku których podjęto współpracę z mediami
- liczba spraw, w przypadku których podjęto współpracę z policją, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi, prokuraturą rejonową i ośrodkami wsparcia

czas realizacji: 2026-2029

Cel operacyjny 5.

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów prawnych dotyczących sprzedaży napojów alkoholowych oraz prowadzenie procedur zmierzających do uzyskania orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Działania:

- podejmowanie działań interwencyjnych wobec podmiotów prowadzących promocję i reklamę napojów alkoholowych
- występowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w związku z łamaniem art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży osobom nietrzeźwym, poniżej 18. roku życia oraz sprzedaży na kredyt lub pod zastaw.
- podejmowanie działań mających na celu zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu.
- ponoszenie kosztów sądowych i komorniczych w postępowaniach o zobowiązanie do podjęcia leczenia w obszarze uzależnień od alkoholu.
- zapewnienie funkcjonowania i obsługi GKRPA, w tym podnoszenie kwalifikacji i wynagrodzenie dla jej członków

mierniki monitoringowe

- liczba podmiotów prowadzących promocję i reklamę napojów alkoholowych, wobec których podjęto działania interwencyjne
- liczba wszczętych postępowań w związku z naruszeniem art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- liczba kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz liczba podjętych interwencji w związku z nieprzestrzeganiem zasad i warunków korzystania z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
- liczba działań służących zmniejszaniu dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu
- wysokość poniesionych kosztów sądowych i komorniczych w postępowaniach o zobowiązanie do podjęcia leczenia w obszarze uzależnień od alkoholu
- wysokość środków finansowych przeznaczonych na funkcjonowanie i obsługę GKRPA

czas realizacji: 2026-2029

Cel operacyjny 6.

Wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej

Działanie:

Wspieranie działań z zakresu integracji społecznej na rzecz osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, np. programów na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin z problemami uzależnień.

mierniki monitoringowe

- wysokość dofinansowania działań z zakresu integracji społecznej na rzecz osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym

czas realizacji: 2026-2029

V. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Malanów na lata 2026-2029 będą mieszkańcy gminy Malanów – dzieci, młodzież, osoby dorosłe, w tym:

- osoby uzależnione od alkoholu,
- osoby uzależnione od narkotyków,
- osoby zmagające się z uzależnieniami behawioralnymi,
- osoby z problemem przemocy domowej,
- osoby zagrożone uzależnieniami,
- a także przedstawiciele podmiotów podejmujących działania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej.

Program uwzględnia przede wszystkim działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej adresowane głównie do ogółu mieszkańców gminy bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych ze stosowaniem substancji psychoaktywnych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Działania uprzedzające z zakresu profilaktyki selektywnej skierowane są do jednostek lub grup zwiększonego ryzyka, które, ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne, narażone są na większe od przeciętnego niebezpieczeństwo wystąpienia problemów związanych z uzależnieniami od alkoholu, narkotyków, uzależnieniami behawioralnymi czy przemocą.

Działania powstrzymujące z zakresu profilaktyki wskazującej skierowane są do jednostek lub grup demonstrujących wczesne symptomy związane z uzależnieniami.

VI. WDRAŻANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ Z REALIZACJI PROGRAMU

1. REALIZATORZY I PARTNERZY W REALIZACJI PROGRAMU

Koordynatorem realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Malanów na lata 2026-2029 będzie Pełnomocnik Wójta ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Sformułowane w dokumencie działania będą wdrażane przy współudziale m.in.:

- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Malanowie;
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malanowie;
- Urzędu Gminy w Malanowie;
- Zespołu Interdyscyplinarnego w Malanowie;
- podmiotów leczniczych;
- placówek leczenia uzależnień,
- placówek konsultacyjno-informacyjnych i edukacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz osób z problemem przemocy domowej, w tym Punktu Konsultacyjnego dla Osób z Problemem Alkoholowym oraz ich Rodzin w Malanowie;
- ośrodków wsparcia;
- grup samopomocowych, klubów abstynenckich,
- placówek oświatowych, kulturalnych i jednostek sportowo-rekreacyjnych;
- placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży i świetlic wiejskich, w tym Świetlicy opiekuńczo-wychowawczej w Malanowie;
- Komendy Powiatowej Policji w Turku;
- Sądu Rejonowego w Turku i działającego przy nim Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej;
- Prokuratury Rejonowej w Turku;
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Turku;
- Punktu Interwencji Kryzysowej w Turku;
- Lokalnego Punktu Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem w Turku;
- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Turku;
- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologiczna w Turku;

- podmiotów ekonomii społecznej, w tym jednostek reintegracyjnych oraz organizacji pozarządowych, w szczególności działających w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, uzależnieniom behawioralnym i przemocy domowej, ratownictwa i bezpieczeństwa;
- realizatorów rekomendowanych programów profilaktycznych;
- kościołów i związków wyznaniowych oraz prowadzonych przez nie placówek;
- sołectw Gminy Malanów;
- innych podmiotów podejmujących działalność w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej.

2. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Podstawowym źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Malanów na lata 2026-2029 będą środki budżetu Gminy Malanów na dany rok, pochodzące z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Podczas realizacji Programu gmina zobowiązana jest do przestrzegania ustawowego wymogu, aby każde zadanie finansowane w jego zakresie miało rzeczywisty związek z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.

W dniu 1 stycznia 2021 r. weszła w życie ustawa z dnia 14 lutego 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów, która wprowadziła do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przepisy dotyczące opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, czyli tzw. „małpek”. Przedsiębiorcy hurtowi zaopatrujący przedsiębiorców detalicznych posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży (potocznie zwanych „sklepowymi”) są obowiązani uiszczać opłatę za każdy pełny litr 100% alkoholu, pobieraną od napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

Opłaty wnoszone przez przedsiębiorców hurtowych za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml stanowią w wysokości:

- 50% dochód gmin, na terenie których jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych,
- 50% przychód Narodowego Funduszu Zdrowia.

Gmina Małanów przeznacza otrzymane środki finansowe na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Wpływy z tzw. „małpkowego” stanowiące dochód gminy w latach realizacji Programu będą przeznaczane na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu, a zatem zadania własne samorządu gminy związane z polityką społeczną, zdrowotną lub inne działania związane z profilaktyką lub rozwiązywaniem problemów związanych ze spożyciem alkoholu. Zdecydowana większość działań z zakresu lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu znajduje odzwierciedlenie w Programie, dlatego też w pierwszej kolejności środki z ww. opłaty będą wydatkowane na realizację zadań w nim określonych. W dalszej kolejności środki z opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, czyli tzw. „małpek” będą przeznaczane na zadania nieujęte w Programie. Zadania te muszą mieć jednak związek z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom spożywania alkoholu i związek ten będzie musiał być każdorazowo wykazany.

Innymi źródłami finansowania Programu będą środki finansowe realizatora i partnerów w realizacji Programu.

Na realizację Programu w 2026 r. przewidziano w budżecie gminy środki finansowe w wysokości **246 020,92 zł.**

Wysokość środków finansowych na realizację Programu z budżetu gminy w latach 2027-2029 zostanie ujęta w przyjmowanej corocznie uchwale budżetowej Rady Gminy.

3. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, że wdrożenie działań wyznaczonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Malanów na lata 2026-2029 przyczyni się do:

- zmniejszenia ilości alkoholu spożywanego przez młodzież,
- podwyższenia progu wiekowego inicjacji alkoholowej,
- zredukowania do minimum przypadków sięgania po narkotyki wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych,
- poszerzenia wiedzy na temat uzależnień behawioralnych,
- tworzenia warunków dla aktywnych form spędzania wolnego czasu poprzez programy sportowe, sportowo-rekreacyjne oraz różnego rodzaju zajęcia rozwojowe skierowane do dzieci i młodzieży,
- zmniejszenia liczby osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz liczby osób z uzależnieniami behawioralnymi;
- zwiększenia liczby osób podejmujących leczenie we wczesnej fazie uzależnienia,
- zapewnienia ciągłości świadczenia usług psychologicznych i prawnych dla osób potrzebujących wsparcia,
- wzrostu świadomości mieszkańców gminy na temat negatywnych skutków nadużywania alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- rozwinięcia kompetencji psychospołecznych dzieci i młodzieży oraz kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów,
- zmniejszenia rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem alkoholu, używaniem narkotyków i uzależnieniami behawioralnymi,
- zmniejszenia skali indywidualnych zagrożeń ekonomicznych wynikających z picia alkoholu, zażywania narkotyków i zachowań problemowych,
- zmniejszenia rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym,
- kształtowania i rozwoju wśród mieszkańców gminy właściwych postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

4. MONITORING I OCENA REALIZACJI PROGRAMU

Monitoring realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Malanów na lata 2026-2029, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony corocznie.

Informacja na temat realizacji w danym roku Programu oraz jej efektów będzie przygotowywana w formie raportu przez koordynatora realizacji Programu przy współpracy z jego realizatorami i partnerami w realizacji.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2b ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, sporządzony raport zostanie przedłożony Radzie Gminy w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy.

Ponadto, zgodnie z art. 4¹ ust. 2c ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, zostanie sporządzona informacja z realizacji w danym roku działań wynikających z Programu i przesyłana do Centrum w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego informacja dotyczy.

Program może ulec modyfikacji w trakcie jego realizacji ze względu na zmianę potrzeb społecznych wynikających z diagnozy problemów uzależnień oraz w przypadku zmiany zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii lub innych aktów prawnych.

VII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Zgodnie z art. 4¹ ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Malanów na lata 2026-2029 określa zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Malanowie.

Wynagrodzenie dla członków Komisji ustala się w następującej wysokości:

- za udział w posiedzeniu i pracach Komisji – 10% minimalnego wynagrodzenia (po zaokrągleniu do pełnych złotych) ustalanego na zasadach określonych ustawą z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę;
- członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów z tytułu podróży służbowych związanych ze szkoleniami oraz wyjazdów związanych z wykonywaniem prac Komisji – na zasadach ogólnych.

Podstawą naliczenia wynagrodzenia jest lista obecności podpisana przez poszczególnych członków Komisji biorących udział w jej posiedzeniach i pracach.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2022-2024.....	27
Tabela 2. Rodziny i osoby w rodzinach objęte w latach 2022-2024 pomocą społeczną w gminie z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie (domowej).....	29
Tabela 3. Osoby objęte wsparciem w latach 2022-2024 przez Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych oraz ich Rodzin w Malanowie	31
Tabela 4. Podmioty w gminie Malanów i w jej sąsiedztwie, zajmujące się w ramach swojej działalności problematyką uzależnień i integracją społeczną osób nimi dotkniętych	32
Tabela 5. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA i Policji wobec osób nadużywających alkoholu oraz na temat przestępczości narkotykowej w gminie w latach 2022-2024	35
Tabela 6. Analiza SWOT.....	36

Wykresy:

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy.....	12
Wykres 2. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	13
Wykres 3. Jak w Pani/Pana ocenie zmieniło się w ostatnich latach spożycie alkoholu w gminie?	14
Wykres 4. Jaki i z jaką częstotliwością spożywa Pani/Pan alkohol?	14
Wykres 5. Okoliczności zetknięcia się z przypadkami spożywania alkoholu przez młodzież	15
Wykres 6. Najczęstsze przyczyny sięgania po alkohol przez mieszkańców gminy	15
Wykres 7. Czy podejmowane w gminie działania w celu ograniczenia spożycia alkoholu oraz oferta pomocy dla osób dotkniętych problemem alkoholowym są wystarczające?.....	16
Wykres 8. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu osoby przyjmujące środki odurzające i substancje psychotropowe?.....	17

Wykres 9. Czy zna Pani/Pan miejsca w gminie, w których rozprowadzane są narkotyki/dopalacze?	17
Wykres 10. Najczęstsze przyczyny sięgania po środki odurzające i substancje psychotropowe?	18
Wykres 11. Jakie środki odurzające i substancje psychotropowe są obecne w Pani/Pana środowisku (rodzinnym, sąsiedzkim, zawodowym/szkolnym)?	19
Wykres 12. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem narkomanii oraz ofertę pomocy dla osób nim dotkniętych?	20
Wykres 13. Wykroczenia lub przestępstwa, jakich dopuszczają się w gminie osoby pod wpływem alkoholu, środków odurzających i substancji psychotropowych	21
Wykres 14. Jak poważnym problemem są w Pani/Pana środowisku (rodzinnym, sąsiedzkim, zawodowym/szkolnym) następujące uzależnienia behawioralne? ...	22
Wykres 15. Jak często Pani/Pan korzysta z urządzeń elektronicznych w celach niezwiązanych z pracą oraz obstawia gry/zakłady na pieniądze?	23
Wykres 16. Negatywne skutki, jakie niosą dla osób, rodzin i lokalnej społeczności uzależnienia behawioralne	24
Wykres 17. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?	25
Wykres 18. Jakie działania powinny być podejmowane w celu niwelowania negatywnych skutków uzależnień behawioralnych?	25
Wykres 19. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomanii w gminie w latach 2022-2024	26